

Miejska Biblioteka Publiczna
w Białej Podlaskiej
DZIAŁ INFORMACJI, BIBLIOGRAFII
nr 3 (184) marzec 2004
WIEDZY O REGIONIE
ul. Warszawska 12a
21-500 Biała Podlaska
tel. (083) 343-61-11

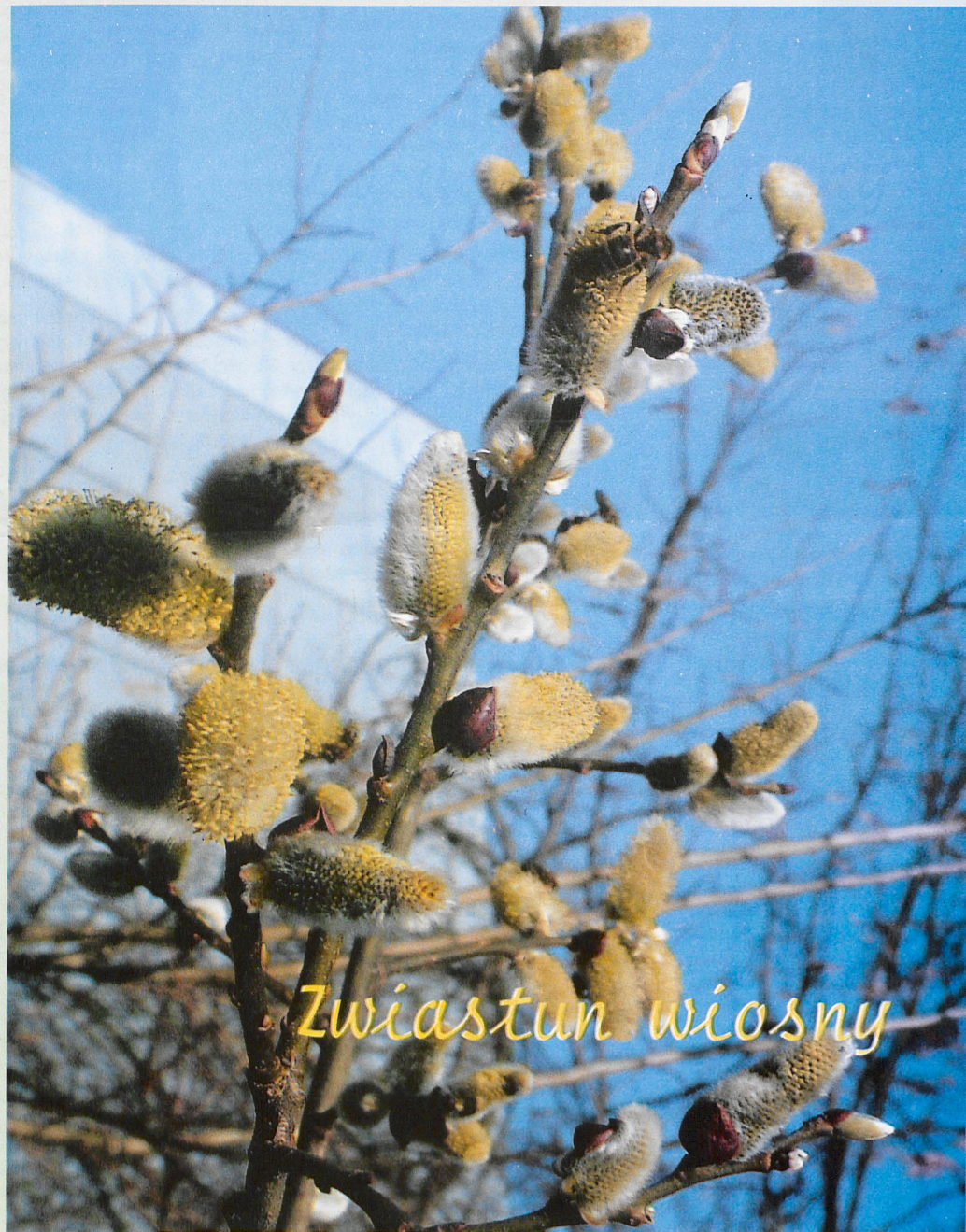

Oddział w Grabanowie

ISSN 1238 8494

Biuletyn LWODR w Końskowoli Oddział w Grabanowie

cena 1,50 zł

Czas biegnie nie-
u b ł a g a l n i e ,
01.05.2004 r. już
bardzo blisko a w
związku z tym
pojawia się możli-
wość skorzystania

z pomocy finansowej Unii Europej-
skiej w ramach Programu Rozwoju
Obszarów Wiejskich i Sektorowego
Programu Operacyjnego, o których
pisaaliśmy w poprzednich numerach.

W chwili obecnej składane są
wnioski w Biurze Powiatowym Agen-
cji Restrukturyzacji i Modernizacji
Rolnictwa o nadanie numeru iden-
tyfikacyjnego gospodarstwa. Od
15.04.2004 r. do 15.06.2004 r. będą
przyjmowane wnioski przez Agencję
Restrukturyzacji i Modernizacji Rol-
nictwa o płatności bezpośrednie przy-
sługujące użytkownikom działek rol-
nych o powierzchni powyżej 1 ha.

Aby ułatwić Państwu odnalezienie
się w gąszczu nowych warunkowań
i regulacji, zamierzamy publikować
aktualne informacje, które pomogą

Państwu odnaleźć się w nowych wa-
runkach.

W tym numerze chcemy Państwu
przybliżyć uwarunkowania związane
ze znakowaniem zwierząt. Znany jest
nam problem braku dostępu do kol-
czykownic i tatuownic, ale przykła-
dem godnym naśladowania jest m. in.
Wójt Gminy Leśna Podlaska, który
zaopatrzył punkt skupu żywca w ta-
tuownice wraz z kompletem cyfr po-
trzebnych do znakowania.

Biuro Powiatowe Agencji Restru-
kturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w
Białej Podlaskiej przekazało Samorzą-
dom Gminnym ok. 28 kolczykownic.

My ze swojej strony dołączamy do
tego numeru naszego miesięcznika
wniosek o nadanie numeru iden-
tyfikacyjnego gospodarstwa wraz z in-
strukcją oraz wzory dokumentów do-
tyczających znakowania zwierząt, jak
również adresy producentów narzę-
dzi do znakowania zwierząt.

Chcę również zasygnalizować, że
wraz z informacjami rzetelnymi po-

jawiają się w mediach również i te,
które mają na celu wyłudzenie i na-
ciąganie na niepotrzebne koszty.
Chciałbym przestrzec rolników przed
różnymi firmami oferującymi „pomoc
w otrzymaniu dotacji” za pośrednic-
twem pisemnych ofert i podanego
numeru telefonu (koszt połączenia z
tym numerem - 6,21 zł za min. +
VAT). Przypominam, że Agencja
Restrukturyzacji i Modernizacji Rol-
nictwa, jako główny płatnik fundu-
szy unijnych przeznaczonych dla pol-
skich rolników, będzie przyjmowała
wnioski w wyżej podanym terminie.

Pragnę podziękować Panu Poni-
kowskiemu ze Wspólnoty Gruntowej
w Radzyniu Podlaskim za cenne
uwagi co do treści artykułów nasze-
go wydawnictwa i czekamy na kolej-
ne od czytelników.

W następnym numerze opiszemy
szerzej procedurę związaną ze zgła-
szaniem koni do rejestru.

Arkadiusz Szymoniuk

W numerze

Wiosenne nawożenie zboż.....	3
Zakładamy plantację borówki wysokiej....	4
Nowe odmiany zboż jarych.....	5
Znakowanie zwierząt.....	8
Rozdział krajowej rezerwy kwoty mlecznej.....	10
Nowe linie kredytowe.....	11
Dopłaty bezpośrednie - jak z nich skorzystać....	12
Renty strukturalne.....	13
Forum po raz szósty.....	14
Fundusze strukturalne na inwestycje w zakresie agroturystyki.....	15
Program Odnowy Wsi - polskie doświadczenia	16
Wiejskie Ośrodki Edukacji - ku Zrównoważonej Przyszłości.....	17
Potrawy na Wielki Post - śledzie.....	18

WYDAWCA:

Lubelski Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Końskowoli Oddział w Grabanowie

DYDEKTOR LWODR

mgr inż. Andrzej Ryl

ZASTĘPCA DYREKTORA

ds. Oddziału w Grabanowie inż. Arkadiusz Szymoniuk

ADRES REDAKCJI:

LWODR Oddział Grabanów 21-500 Biała Podlaska
tel.: (0 83) 343 37 92 fax: (0 83) 343 81 98
e-mail: gazeta@cyber.pl

Redaktor Naczelny: Marek Lewandowski

DRUK: Gosp. Pomoc.LWODR Poligrafia w Grabanowie

NAKLAD: 1100 egz.

Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego:

Biała Podlaska ul. Żeromskiego 3 tel/fax 343 32 34
Łuków ul. Świdarskiego 12. tel/fax (0 25) 798 39 58
Parczew ul. Piwonia 50 tel/fax 354 24 74
Radzyń Podlaski ul. Dąbrowskiego 9 tel/fax 352 84 06
Wisznice ul. Warszawska 13 tel/fax 378 22 49

Plonowanie zbóż zależy od wielu czynników, ale oszczędna gospodarka wodą, a przede wszystkim zbilansowane nawożenie są najistotniejszymi czynnikami plonotwórczymi.

Wiosenne nawożenie zbóż

Pamiętać należy o tym, że dopiero w pełni krzewienia rozwijają się korzenie przybyszowe, które umożliwiają lepsze pobieranie składników, a już podczas kłoszenia następuje zahamowanie rozwoju systemu korzeniowego. Tak więc czas pobierania składników jest krótki, a początkowy rozwój zbóż, kiedy to "programowany" jest plon, powinien przebiegać w warunkach dobrego ich odżywienia.

Wczesną wiosną, kiedy jest zimno - pobranie jest wolne; później często niedobory wody ograniczają tempo i ilość pobierania. Dlatego stosowanie fosforu i potasu pogłównie, bez wymieszania z głębszą warstwą gleby zawsze jest mniej efektywne, a nawozy te będą wykorzystane dopiero przez następne rośliny.

Dobre przedsiewne nawożenie umożliwi roślinie prowadzenie prawidłowej gospodarki wodnej i wtedy na małe niedobory wody (co u nas jest zjawiskiem powszechnym) nie reaguje szybkim wędnięciem, a przede wszystkim niższą plonem. Zboże wówczas lepiej i głębiej ukorzenia się, lepiej reaguje na nawożenie azotem i w konsekwencji lepsze zakrycie powierzchni gleby, ograniczające parowanie wody (nieproduktywne straty wody) i utrudnia rozwój chwastów. Wcześniej rusza vegetacja, czyli wydłuża się ona, co przekłada się na stabilny plon.

Zbilansowane nawożenie wszystkimi składnikami pokarmowymi daje najlepsze efekty. Takie zbilansowane nawożenie wymaga uwzględnienia wymagań pokarmowych rośliny, zasobności gleby i przewidywanego plonu.

Zboża, z plonem 1 t ziarna i odpowiednią ilością słomy pobierają: 12 kg fosforu (P_2O_5), 22 kg potasu (K_2O), 5-7 kg wapnia (CaO), 4,0-4,5 kg magnezu (MgO), 3,5 kg siarki (S) i azotu (N) od 25 kg - żyto do 30 kg - pszenica. Jedynie owies pobiera

więcej fosforu - 13 kg, a głównie potasu - 32 kg.

W zależności od zasobności gleby, część składników pobierana jest z naturalnych lub wcześniej uzupełnionych zapasów glebowych, dlatego potrzeby nawozowe, czyli zalecane dawki nawozów uwzględniają wysokość plonu rośliny i zasobność gleby.

Na glebach średnio zasobnych, przy przewidywanym plonie 5 t ziarna z hektara zaleca się stosować przedsiewnie: 500 kg/ha POLIFOSKI 4 lub 400 kg POLIFOSKI 5 (te nawozy szczególnie na glebach lżejszych, o niskiej zasobności w potas) lub 300 kg POLIFOSKI 6, albo 250 kg POLIFOSKI 8 lub 400 kg/ha POLIFOSKI M-MAKS - na glebach mocniejszych, zasobnych w potas, gdy w gospodarstwie jest więcej obornika lub przyorano jesienią słomę. Można także zastosować po około 125 kg POLIDAPu i soli potasowej na hektar. Na glebach o niskiej zasobności zalecane dawki należy zwiększyć nawet o 50%, zaś na glebach zasobnych o około 50% zmniejszyć. Nawozy wieloskładnikowe najlepiej stosować 10-14 dni przed siewem zbóż i wymieszać z glebą na głębokość 10-20 cm. Jeżeli nie nawożono przedsiewnie - jesienią - ozimin, można stosować nawozy wieloskładnikowe z Polic pogłównie - wczesną wiosną, tym bardziej, że jako nieliczne na naszym rynku zawierają fosfor w formie przyswajalnej dla zbóż.

Nawożenie azotem. Jeżeli zboże uprawiane jest po przyoraniu słomy zbóż lub rzepaku, wówczas konieczne jest dodatkowe zastosowanie azotu, jak najwcześniej, najlepiej przed przyoraniem słomy, w ilości 6-8 kg azotu na każdą tonę słomy, czyli 30-60 kg N/ha. Zapewniamy wówczas prawidłowy, szybki rozkład słomy i dobrą akumulację próchnicy.

Pierwszą dawkę azotu stosować wczesną wiosną, z chwilą ruszania vegetacji zbóż ozimych lub przedsiewnie w uprawie zbóż jarych. Na przykład pod pszenicę ozimą - zakładając plon 6 t z ha stosować wiosną 130-150 kg/ha azotu. Wiosną najlepiej stosować azot w 3 dawkach: 1 dawka - z chwilą ruszania wiosennej vegetacji; od 30 kg N/ha, gdy zboże jest bardzo gęsto posiane i ma ciemnozielony kolor, do 70 kg N/ha na osłabionych plantacjach; 2 dawka - na początku strzelania w źdźbło; 40-60 kg N/ha; 3 dawka - na początku kłoszenia po 10 kg N na każdą 1 t przewidywanego plonu ziarna, to jest 50-70 kg N/ha. Taki poziom i rozkład nawożenia azotem wymaga stosowania regulatorów wzrostu.

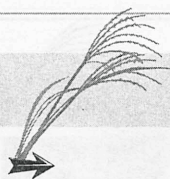
Mniej intensywne uprawy zbóż nawozić azotem tradycyjnie. Dawka powinna być podzielona i w zależności od tego, czy stosowany będzie azot w 2 (żyto, jęczmień, owies) czy w 3 terminach (pszenice, ewentualnie pszenżyto), 40-60% dawki stosować wczesną wiosną, a pozostałe 40-60% w późniejszych terminach. W uprawie jarego jęczmienia browarnego stosować azot w dawce do 40 kg, maksymalnie do 60 kg N/ha, tylko przedsiewnie.

Wczesną wiosną stosować na zboża ozime: saletrę amonową lub na lepszych plantacjach mocznik, który działa najdłużej, co wczesną wiosną jest wskazane. Stosowanie saletrzaków (obecnie o różnych nazwach) uzasadnione jest wtedy, gdy można wymienić je z glebą, by ograniczyć straty azotu. Tak więc w uprawie zbóż saletrzaki są nawozami przedsiewnymi. Unikać stosowania siarczanu amonu.

Pod zboża jare zaleca się stosować azot przedsiewnie w formie saletry

Ciąg dalszy na s. 4 ➔

Produkcja roślinna

amonowej, salettraków lub mocznika. Na glebach lżejszych lub w warunkach niedoboru wody bardzo dobre efekty uzyskuje się stosując przedświeżenie mocznikiem w ilości nawet do 70-80% planowanej dawki azotu. Wówczas zboża jare bardzo dobrze i harmonijnie rozwijają się już od wczesnych faz rozwojowych, wykorzystując zapasy wody zimowej, i lepiej znoszą późniejsze niedobory wilgoci. Poglównie stosować saletrę amonową i mocznik.

Powinno się przy wykonywaniu praktycznie wszystkich zabiegów ochrony fungicydami i insektycydami (na choroby grzybowe i szkodniki) dokarmiać zboża dolistnie mocznikiem. Najlepiej wykonać 2-4 opryski, dodając siarczany magnezu i nawóz mikroelementowy. Bardzo dobre wyniki uzyskuje się również stosując dolistnie mocznik w fazie kłoszenia (dawka jakościowa) w latach suchych, gdy dogłębowo zastosowanego azotu, ze względu na niedobór wody roślina nie może pobrać. Wtedy zastosowanie do 5% roztworu mocznika poprawia wypełnienie ziarna i zawartość białka.

Skład chemiczny oferowanych nawozów wieloskładnikowych z Polic - POLIFOSEK i POLIMAGÓW powoduje: dobre ukorzenienie zbóż, prawidłowy rozwój roślin od okresu powstania, zwiększa ich odporność, wpływa istotnie na wysokość plonu i poprawia jego wartość biologiczną, dorodność itd...

Szczegóły dotyczące zaleceń nawozowych dostępne są w formie ulotek, w naszych punktach sprzedaży. Dodatkowe informacje, o możliwościach stosowania nie tylko tych nawozów, uzyskać można korzystając z bezpłatnej infolinii nawozowej 0 800 190 909 w Zespole Promocji i Doradztwa oraz pod numerami: (091) 317 31 10 i 317 40 82.

Adam Grześkowiak
Wiesław Jakubowski
Zakłady Chemiczne "POLICE" SA

Stanisław Myć

Borówka wysoka jest krzewem ciepłolubnym nadającym się na gleby ciepłe, silnie kwaśne i dostatecznie wilgotne. Wchodzi w owocowanie w 3 roku po posadzeniu a pełnię osiąga w 5-7 roku. Plantację można użytkować przez 20 lat. Przystępując do założenia plantacji, należy wybrać odpowiednio ciepłe stanowisko, osłonięte naturalnymi przeszkodami. Najodpowiedniejsze są gleby bielcowe i murszowe, mocno zakwaszone, z dużą zawartością próchnicy i wysokim poziomem wody gruntowej. Optymalne pH gleby dla borówki wynosi 3,5-4,5. Przy pH poniżej 3,0 lub wyższym od 5,0 krzewy słabo rosną i nie w pełni owocują. Nieodpowiednimi są luźne piaski i gliny żwirowe. Podobnie gleby torfowe są w warunkach Polski zbyt zimne, a przedłużający się na nich wzrost vegetatywny krzewów borówki wysokiej powoduje przemarzanie końców pędów i porażenie przez szarą pleśń. Czynnikiem ograniczającym możliwości uprawy borówki jest również brak wody od maja do końca sierpnia. Dlatego konieczne jest ściółkowanie rzędów plantacji trocinami lub korą drzew iglastych oraz sztuczne nawadnianie.

Do obniżenia pH na glebie piaszczystej o 0,1 zaleca się rozsypanie 2 kg siarki elementarnej na 100m² (dla obniżenia pH z 5,5 do 4,5 należy użyć 2000 kg siarki na hektar powierzchni nawozonej). W każdym przypadku przed wykonaniem zabiegu należy bezwzględnie wykonać analizę odczynu gleby.

Pole pod uprawę borówki wysokiej powinno być wolne od chwastów trwałych - zachwaszczenie obniża plon o 20-30%. Perz i inne chwasty trwałe przed założeniem plantacji można zniszczyć

Zakładamy plantację borówki wysokiej
Borówka wysoka jest spokrewniona z borówką czarną występującą w naszych lasach. Pochodzi z Ameryki Północnej, gdzie występuje ponad 20 gatunków o dużym zróżnicowaniu od form płazących do drzewiastych osiągających wysokość 3-4 m. W Polsce uprawa borówki wysokiej szacowana jest na około 400 ha, natomiast ponad 80 % światowej powierzchni uprawy znajduje się głównie w Stanach Zjednoczonych i niektórych prowincjach Kanady.

uprawą mechaniczną gleby, ale najbardziej skuteczne jest niszczenie herbicydami przez zastosowanie Randupu w dawce 5-8 l/ha w zależności od stopnia zachwaszczenia, po 6 tygodniach od jego użycia pole można przeorać.

Przed sadzeniem krzewów należy wykonać orkę głęboką (do 25 cm) a następnie wyrównać broną lub kultywátorem. Sadzenie krzewów borówki wysokiej można wykonać jesienią lub wczesną wiosną. Rośliny posadzone na początku października do nadejścia pierwszych przymrozków mają możliwość zakorzenienia się, ale w czasie zimy są bardziej narażone na przemarzanie. Odległość między krzewami zależy przede wszystkim od siły wzrostu odmian borówki oraz rodzaju gleby.

W rzędzie powinny być posadzone co 0,9-1,2 m a odległość między rzędami uzależniona jest od szerokości roboczej maszyn od 2 do 3,5 m. Krzewy sadzone na miejscu stałym o kilka centymetrów głębiej niż rosły w szkółce.

W Polsce poleca się następujące odmiany: Earliblue, Berkeley, Bluecrop, Blueray Patriot i Spartan. Jagody borówki wysokiej dojrzewają w 40 do 80 dni po pełni kwitnienia. Okres dojrzewania jagód borówki wysokiej zaczyna się z końcem lipca i trwa do połowy września, a raczej do pierwszego przymrozku jesienią. W Polsce średni plon z krzewu wynosi 3 kg, co przy 3000 szt/ha daje plon 9 ton jagód. Dojrzałe owoce borówki wysokiej zawierają około 85% wody, 0,7% białka, 0,5% tłuszczu, 1,6% substancji włókniстых i 15,3% węglowodanów.

Koszt założenia 1 ha plantacji borówki wysokiej wynosi około 50 000 zł

Produkcja roślinna

W uprawie przeważają zboża ozime, które plonują lepiej i stabilniej niż jare.

Nowe odmiany zbóż jarych

Kazimiera
Kuresza

Dominujące znaczenie w uprawie mają głównie: pszenica ozima, żyto oraz mieszanki zbożowe. Około 25-30 % zbiorów ziarna zbóż jest przetwarzana przez przemysł spożywczy, a pozostałe ziarno przeznaczone jest na pasze gospodarskie i przemysłowe.

Do Rejestru Odmian corocznie wpisywane są nowe wartościowe odmiany zarówno krajowe jak i zagraniczne, co świadczy o znaczącym postępie hodowlanym.

Obecnie prowadzone są badania odmian rejestrowe i porejestrowe (PDO), a odmiany uprawiane są na dwóch znacznie zróżnicowanych poziomach agrotechniki, co pozwala także ocenić reakcję odmian uprawianych w warunkach dodatkowych nakładach na nawożenie i ochronę.

O dużych możliwościach zwiększenia produkcji zbóż w Polsce w oparciu o potencjał plonotwórczy zarejestrowanych odmian świadczą wyniki doświadczeń Centralnego Ośrodka Badań Odmian

Roślin Uprawnych uzyskane przy przeciętnym poziomie agrotechniki (bez stosowania fungicydów i retardantów oraz umiarkowanym nawożeniu azotowym). Odmiany te zapewniają dalszy wyraźny wzrost plonów w intensywnych warunkach uprawy.

Odmiany zbóż mogą jednakowo reagować na zróżnicowane warunki siedliskowe i agrotechniczne. W związku z tym wyróżniamy odmiany, które plonują na podobnym poziomie w całym kraju oraz takie które w jednych rejonach plonują lepiej, a w innych gorzej, na co wpływ mają także warunki pogodowe. Różnice w przyroście plonu poszczególnych odmian bywają znaczne. Obecny system badań (mała liczba doświadczeń rejestrowych, różne zestawy odmian w poszczególnych województwach w doświadczeniach porejestrowych) utrudnia jednak ocenę innych ważnych dla rolnika właściwości odmian, jak np. wymagania glebowe, gdyż odmiany mogą różnie reagować na pogarszanie się wartości rolniczej gleby.

Pszenica jara - w ostatnich latach zmniejsza się powierzchnia uprawy tej formy pszenicy (wysiewana jest na powierzchni około 500 tys. ha). Ziarno przeznaczone jest głównie na cele młynarsko-piekarskie. Zdecydowana większość zarejestrowanych odmian cechuje się ogólnie lepszą w porównaniu z odmianami ozimymi, wartością wypiekową. W Rejestrze znajduje się 29 odmian pszenicy jarej, w tym 6 zagranicznych. W ostatnim dziesięcioleciu sukcesywnie wzrastała liczba odmian w Rejestrze. Nowe odmiany wnosiły postęp zarówno w zakresie wartości technologicznej ziarna, jak i plenności oraz zdrowotności. Z wyjątkiem jednej (Pasteur) wszystkie odmiany pszenicy jarej są przydatne do uprawy na cele młynarsko-piekarskie; zaliczone je do czterech grup E, A, B i C. Odpowiednia odmiana i dostosowanie do niej poprawna agrotechnika warunkuje uzyskanie wysokich plonów, o pożądanej jakości. Odmiany jakościowo lepsze plonują na ogół słabiej, lecz wiele spośród nich charakteryzuje się również dobrym poziomem plenności. Odmiany różnią się wieloma cechami rolniczymi, między innymi wysokością roślin, terminem dojrzewania, stopniem odporności na wyleganie i choroby,

co może być szczególnie ważne przy uprawie bez stosowania chemicznej ochrony.

Bryza (2003) - odmiana zagraniczna o ościstym kłosie, przydatna na cele młynarsko-piekarskie - grupa jakościowa (A). Rośliny dość niskie, o dość małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia wczesny, dojrzewania dość wczesny. Odporność na porastanie w kłosach dość duża. Charakteryzuje się małą odpornością na mączniaka, bardzo małą na rdzę brunatną, dość małą na septoriozę liści, na pozostałe choroby odpornością - przeciętną. Ziarno o przeciętnej masie 1000 ziarn, dość dobrym wyrównaniu, dużej liczbie opadania i zawartości białka, bardzo dużym wskaźniku sedymentacji SDS oraz bardzo dużej ilości glutenu o dobrej jakości. Ogólna wydajność mąki średnia. Odnacza się dość dużą tolerancją na zakwaszenie gleby i dobrą plennością a przystość plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki wyraźnie większy niż innych odmian.

Histra (2003) - odmiana przydatna na cele młynarsko-piekarskie, grupa jakościowa (A). Rośliny średniej wysokości, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość późny, dojrzewania średni, odporność na porastanie w kłosach przeciętna. Odporność na rdzę, septoriozę i fuzariozę kłosów dość duża, na mączniaka dość mała. Ziarno o małej masie 1000 ziarn, dobrym wyrównaniu, dość małej gęstości w stanie zsypanym, bardzo dużej liczbie opadania oraz dużej do bardzo dużej zawartości białka. Wskaźnik sedymentacji SDS bardzo duży, ilość glutenu duża, a jego jakość wyrażona indeksem bardzo dobra. Wydajność ogólna mąki dobra; mąka barwy żółtej. Odnacza się średnią tolerancją na zakwaszenie gleby. Plennność w rejonie południowo-wschodnim dobra, w pozostałych rejonach przeciętna a przystość plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki mniejszy niż innych odmian.

Pasteur (2003) - odmiana zagraniczna zaliczana do grupy pszenicy pozostałej (C). Rośliny niskie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Odporność na porastanie w kłosach dość duża. Zdrowotność

natomiast koszty prowadzenia plantacji w 6 roku po posadzeniu wynosi około 30000 zł. W Polsce najczęściej plantację borówki wysokiej porażają choroby grzybowe jak: szara pleśń, zamieranie pędów, zgorzel pędów, biała plamistość liści, antraknoza, szara pleśń, brunatna zgnilizna oraz choroby wirusowe: mozaika, czerwona pierścieniowa plamistość, karłowatość, a także szkodniki (mszyca burakowa i brzoškwinia, szpeciele, ogrodnice niszczylistki, zwójki oraz gąsienice powodujące gołozy).

W młodych plantacjach duże szkody powodują żające, sarny, jelenie, łosie. W naszym kraju wzrasta popularność uprawy borówki wysokiej ze względu na jej wytrzymałość na mróz, plennność, długowieczność krzewów, smakowość owoców a szczególnie na jej dochodowość. ■

Opracował: Stanisław Myć
Oddział Grabanów

Ciąg dalszy na s. 6 ➔

Produkcja roślinna

dobra i bardzo dobra (wy-
różniająca odporność na mączniaka, rdzę
brunatną i septoriozę liści). Masa 1000
ziarn przeciętna, wyrównanie dość do-
bre, gęstość w stanie zsympnym przecięt-
na. Liczba opadania bardzo duża. Zawar-
tość białka duża. Wskaźnik sedimentacji
SDS bardzo duży. Ilość glutenu duża, a
jego jakość wyrażona indeksem dobra do
bardzo dobrej. Wydajność ogólna maki
dość mała (wydajność maki z pasazy wy-
miałowych przeciętna) i tylko z tego
względem została zaliczona do grupy C.
Wartość wypiekowa maki dobra, na po-
ziomie odmian jakościowych (A). Tole-
rancja na zakwaszenie gleby dość duża.
Plenność w całym kraju dobra i bardzo
dobra a przyrost plonu przy uprawie na
wysokim poziomie agrotechniki mniej-
szy niż innych odmian.

Cytra (2004)- odmiana chlebowa
(grupa B). Rośliny dość niskie, o śred-
niej odporności na wyleganie. Termin
kłoszenia późny do bardzo późnego, doj-
rzewania dość późny. Odporność na sep-
toriozę liści duża, na mączniaka i rdzę
brunatną dość duża, na septoriozę plew i
fuzariozę kłosów przeciętna. Ziarno o
średniej masie 1000 ziarn, bardzo dużej
liczbie opadania, dużej do bardzo dużej
zawartości białka oraz dużym wskaźni-
ku sedimentacji. Odporność na porasta-
nie ziarna duża. Plenność dobra do bar-
dzo dobrej w rejonach północnych i środ-
kowych, natomiast dość słaba w pozo-
stałej części kraju.

Monsun (2004)- odmiana jakościowa
(grupa A). Rośliny niskie, o średniej od-
porności na wyleganie. Termin kłosze-
nia dość wczesny, dojrzewania średni.
Odporność na mączniaka, rdzę brunatną,
septoriozę kłosów dość mała, na septo-
riozę liści przeciętna. Ziarno o dużej
masie 1000 ziarn, dość małej gęstości w
stanie zsympnym. Liczba opadania bar-
dzo duża, zawartość białka dość duża,
wskaźnik sedimentacji SDS bardzo duży.
Ilość glutenu duża. Plenność dobra w
całym kraju.

Jęczmień jary- powierzchnia uprawy
w ostatnich latach wynosiła 0,9-1,0 mln
ha. Ta forma jęczmienia jest również pod-
stawowym składnikiem mieszanek zbo-
żowych, których znaczenie w kraju jest
duże. W Rejestrze Odmian znajdują się
obecnie 44 odmiany. W hodowli szcze-
gólną uwagę zwraca się na typ browarny
i zdecydowana większość odmian tego
typu została zarejestrowana w ostatnich

kilku latach. Nowe odmiany wnoszą
istotny postęp przede wszystkim w za-
kresie jakości jak i plenności, a także
zdrowotności (głównie w odporności na
mączniaka, przy czym odmiany o bar-
dzo dobrej jakości na ogół plonują słabiej).
Natomiast w ostatnim czasie po-
wolniejszy jest postęp w zakresie plen-
ności w grupie odmian pastewnych. Na
cele paszowe można uprawiać wszyst-
kie odmiany jęczmienia jarego w tym i
browarne, a głównym kryterium jest
plenność. Z doświadczeń z obydwo-
ma typami użytkowymi jęczmienia jarego
wynika, że szereg odmian typu browar-
nego może być konkurencyjnych w sto-
sunku do najplenniejszych odmian pa-
stewnych. Wybierając odmianę należy
również uwzględnić inne - poza plen-
nością- cechy rolnicze. Uprawiając w
lepszych stanowiskach i wyższym na-
wożeniu azotowym istotny będzie po-
ziom odporności na wyleganie. Natom-
niast w rejonach dużego zagrożenia
chorobami zakładając ograniczenia w
chemicznej ochronie roślin znaczną rolę
powinna odgrywać zdrowotność, gdyż
odmiany jęczmienia różnią się typami
genetycznej odporności na mączniaka.

Hanka (2003)- odmiana zagraniczna
typu browarnego o bardzo dobrej war-
tości technologicznej. Rośliny średniej
wysokości, o dość dużej odporności na
wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewa-
nia dość późny. Masa 1000 ziarn dość
mała, wyrównanie ziarna dość dobre a
zawartość białka średnia. Odnacza się
średnią tolerancją na zakwaszenie gleby.
Plenność dobra a przyrost plonu na wy-
sokim poziomie agrotechniki przeciętny.

Jersey (2003)- odmiana zagraniczna
typu browarnego o bardzo dobrej war-
tości technologicznej. Rośliny średniej wy-
sokości, o przeciętnej odporności na wy-
leganie. Termin kłoszenia i dojrzewania
średni. Charakteryzuje się dużą odpor-
nością na mączniaka, dość dużą na rdzę
żółtą i rynchosporiozę, na pozostałe
choroby - średnią. Ziarno o małej masie
1000 ziarn, przeciętnym wyrównaniu i
dość małej zawartości białka. Tolerancja
na zakwaszenie gleby średnia a przyrost
plonu przy uprawie na wysokim po-
ziomie agrotechniki przeciętny.

Philadelphia (2003)- odmiana zagra-
niczna typu browarnego, o dobrej do
bardzo dobrej wartości technologicznej.
Rośliny dość niskie, o dużej odporności
na wyleganie. Termin kłoszenia

i dojrzewania dość późny. Odnacza się
dużą odpornością na mączniaka, dość
dużą na plamistość siatkową, rdzę
żółtą i czarną plamistość i dość małą-
na rdzę jęczmienia. Ziarno o małej ma-
sie 1000 ziarn, przeciętnym wyrówna-
niu i dość małej zawartości białka. Cha-
rakteryzuje się średnią tolerancją na za-
kwaszenie gleby średnia. Plenność do-
bra a przyrost plonu przy uprawie na wy-
sokim poziomie agrotechniki przeciętny.

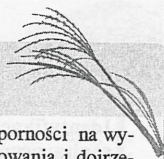
Prestige (2003)- odmiana zagranicz-
na typu browarnego, o dobrej do bar-
dzo dobrej wartości technologicznej ziar-
na. Rośliny niskie, o dużej odporności
na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrz-
ewania średni. Odporność na mączniaka
duża, na rdzę żółtą- dość duża, na
plamistość siatkową- dość mała a na
czarną plamistość- mała. Ziarno o dużej
masie 1000 ziarn, dość dobrym wyrów-
naniu i dość małej zawartości białka.
Tolerancja na zakwaszenie gleby śred-
nia. Plenność średnia a przyrost plonu
przy uprawie na wysokim poziomie agro-
techniki przeciętny.

Tolar (2003)- odmiana typu browar-
nego o dobrej do bardzo dobrej wartości
technologicznej. Rośliny średniej wyso-
kości, o dość dużej odporności na wyle-
ganie. Termin kłoszenia i dojrzewania-
średni. Odporność na mączniaka mała,
na czarną plamistość- dość mała, na po-
zostałe choroby- średnia. Charakteryzu-
je się przeciętną masą 1000 ziarn i prze-
ciętnym wyrównaniem oraz dość dużą
zawartością białka. Odnacza się śred-
nią tolerancją na zakwaszenie gleby.
Plenność dobra a przyrost plonu przy-
uprawie na wysokim poziomie agrotech-
niki przeciętny.

Bolina (2004)- odmiana o bardzo do-
brej wartości browarnej. Rośliny dość
niskie, o dość małej odporności na wy-
leganie. Termin kłoszenia i dojrzewania
dość wczesny. Odporność na mączniaka
dość duża, na plamistość siatkową,
rynychosporiozę i czarną plamistość dość
mała. Ziarno o przeciętnej masie 1000
ziarn, średnim wyrównaniu i dość małej
zawartości białka. Plenność dobra do bar-
dzo dobrej.

Laila (2004)- odmiana o bardzo do-
brej wartości browarnej. Rośliny dość
wysokie, o przeciętnej odporności na wy-
leganie. Termin kłoszenia i dojrzewania
średni. Odporność na mączniaka duża,
na rynchosporiozę dość

Produkcja roślinna

➔ duża, na rdzę jęczmienia i czarna plamistość dość mała. Ziarno o przeciętnej masie 1000 ziarn, średnim wyrównaniu i dość dużej zawartości białka. Plonuje przeciętnie.

Nadek (2004) - odmiana o dobrej do bardzo dobrej wartości browarnej. Rośliny dość niskie, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Odporność na rdzę jęczmienia i rynchosporiozę dość duża, na pozostałe choroby średnia. Ziarno o bardzo małej masie 1000 ziarn, przeciętnym wyrównaniu i dość dużej zawartości białka. Plonuje dość dobrze.

Ryton (2004) - odmiana o bardzo dobrej wartości browarnej (najwyższej spośród odmian dotychczas zarejestrowanych). Rośliny o przeciętnej wysokości i odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Odporność na rdzę jęczmienia dość duża, na pozostałe choroby średnia. Ziarno o przeciętnej masie 1000 ziarn, średnim wyrównaniu i dość dużej zawartości białka. Plonuje przeciętnie.

Owies - w ostatnich latach uprawiany na powierzchni około 560 tys. ha. Jest również jednym z głównych składników mieszanek zbożowych. Owies spełnia ważną rolę fitosanitarną w uprawie z dużym udziałem zbóż (pow. 50 %). Dobrze znosi uprawę po zbożach i jest także dobrym przedplonem dla innych zbóż. Ziarno owsa przeznaczane jest głównie na paszę. Odnacza się bardzo dobrym składem aminokwasowym białka oraz zawiera znaczne ilości wartościowego tłuszczu. Szersze zastosowanie ziarna w żywieniu zwierząt ogranicza duży udział łuski (25-30 %), a tym samym nadmierna zawartość włókna pokarmowego. Niewielką część ziarna skupuja płatkarnie. W skupie preferowane jest ziarno cechujące się małą zawartością łuski,

dużą masą 1000 ziarn, dużą gęstością w stanie zsypanym, dobrym wyrównaniem oraz zawierające więcej białka i tłuszczu oraz popiołu (składniki mineralne). Barwa łuski nie ma większego znaczenia, ale chętniej kupowane są odmiany żółtoziarniste.

W Rejestrze znajduje się 27 odmian: 19 oplewionych (w tym jedna białozłaziarnista - Flaemingsprofi), oraz 2 odmiany nieoplewione: Akt i Polar oraz 6 odmian oplewionych wczesnych, przeznaczonych do uprawy w wyżej położonych terenach górskich.

Nowe odmiany owsa wyróżniają się najczęściej dobrą plennością, lepszą odpornością na rdzę, większą odpornością na wyleganie oraz mniejszym udziałem łuski w ziarnie.

W ostatnich latach przykładem dużego postępu hodowlanego są nieoplewione odmiany Akt i Polar, odznaczające się małą zawartością włókna oraz dużą białką i tłuszczu, co stwarza nowe możliwości wykorzystania owsa w żywieniu zwierząt i w przemyśle spożywczym. Należy jednak pamiętać, że poziom plonowania obu odmian jest 20-40 % niższy niż w form oplewionych. W uprawie tych odmian szczególnie ważny jest okres rozwoju od siewu do wschodów, gdyż w niesprzyjających warunkach ziarniaki bez łuski łatwiej porażane są przez choroby i gorzej kiełkują.

Flaemingsprofi (2003) - odmiana zagraniczna białozłaziarnista, przeznaczona do uprawy w całym kraju, z wyjątkiem wyżej położonych terenów górskich. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin wiechowania dość wczesny, dojrzewania - średni. Zdrowotność przeciętna przy dość małej odporności na mączniaka. Ziarno o dużej do bardzo dużej masie 1000 ziarn, dużym do bardzo dużym wyrównaniu, małej do

bardzo małej gęstości w stanie zsypanym oraz przeciętnej zawartości białka i małej tłuszczu. Tolerancja na zakwaszenie gleb średnia a plenność w większości rejonów kraju dobra.

Stoper (2003) - odmiana przeznaczona do uprawy na wyżej położonych terenach górskich. Ziarno oplewione - żółte. Rośliny dość

niskie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin wiechowania i dojrzewania bardzo wczesny. Odporność na rdzę wieńcową i rdzę żółtobłądą bardzo duża, na mączniaka przeciętna, na helmintosporiozę - dość mała. Ziarno o bardzo małym udziale łuski, średniej masie 1000 ziarn, przeciętnym wyrównaniu i dużej gęstości w stanie zsypanym oraz dość dużej zawartości białka i tłuszczu. Tolerancja na zakwaszenie gleby średnia. W warunkach górskich plenność dobra do bardzo dobrej.

Rajtar (2004) - odmiana żółtoziarnista. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin wiechowania i dojrzewania średni. Odporność dość duża na rdzę żółtobłądą, helmintosporiozę i septoriozę liści, przeciętna na mączniaka i rdzę wieńcową. Ziarno o dużym udziale łuski, średniej masie 1000 ziarn oraz dość dużej zawartości białka i bardzo dużej tłuszczu. Plonuje dobrze.

Arab (2004) - odmiana żółtoziarnista. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin wiechowania dość późny, dojrzewania średni. Odporność dość duża na helmintosporiozę, średnia na rdzę żółtobłądą i septoriozę liści, dość mała na mączniaka i rdzę wieńcową. Ziarno o dużym udziale łuski, dość dużej masie 1000 ziarn, dość dużej gęstości, dość dobrym wyrównaniu oraz średniej zawartości białka i małej tłuszczu. Plonuje dość dobrze.

Pszenżyto jare - obecnie w Rejestrze Odmian znajduje się siedem odmian pszenżyta jarego, w tym jedna eksportowa (Legalo - 2004 r). W obecnym roku wpisano do Rejestru również odmianę - **Matejko**. Jest to odmiana o bardzo dużej odporności na rdzę brunatną, przeciętnej na mączniaka, septoriozę liści i plew, dość małej na rynchosporiozę oraz małej na fuzariozę kłosów. Rośliny dość krótkie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Ziarno o dość małej odporności na porastanie w kłosie i dużej liczbie opadania. Masa 1000 ziarn dość mała, gęstość w stanie zsypanym dość duża. Zawartość białka przeciętna. Tolerancja na zakwaszenie gleby duża. Plenność dość dobra. ■

Na podstawie COBORU w Słupi Wielkiej
K. Kuresza

Produkcja zwierzęca

Identyfikacja i rejestracja zwierząt jest bardzo ważnym elementem organizacji produkcji oraz nadzoru sanitarnego w gospodarskich farmach. Konieczność identyfikowania zwierząt gospodarskich oraz rejestrowania ich przemieszczania wynika z obligatoryjności unijnych Dyrektyw i Rozporządzeń oraz szczególnych przepisów wykonawczych krajów członkowskich Unii Europejskiej jak i krajów kandydujących.

Wzrastająca liczba zachorowań oraz szybkie rozprzestrzenianie się chorób wśród zwierząt w ostatnich latach udowodniły, że skuteczne i szybkie ich zwalczanie jest możliwe tylko przy odpowiednim oznakowaniu zwierząt i wpisaniu ich do centralnego rejestru dającego możliwości szybkiego stwierdzenia ich pochodzenia i miejsca przebywania.

Wdrożenie jednolitego zgodnego z wymogami unijnymi systemu identyfikacji i rejestracji zwierząt w Polsce pozwoli na:

- wejście Polski w struktury rynku wspólnotowego,
- prowadzenie efektywnej kontroli chorób zakaźnych zwierząt,
- zapewnienie bezpieczeństwa żywności i obrotu żywnością, co wpłynie na powiększenie popytu i zbytu zwierząt oraz produktów pochodzenia zwierzęcego,
- prowadzenie kontroli nad przemieszczaniem zwierząt oraz stanem epizootycznym kraju przez Inspekcję Weterynaryjną,
- eksport do krajów UE zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego,
- przemieszczanie zwierząt w obrębie Wspólnoty, gdzie podstawowym warunkiem jest zarejestrowanie

Znakowanie zwierząt

zwierzęcia i możliwość jego zidentyfikowania w systemie,

- uzyskanie pełnego dostępu do rynku artykułów zwierzęcych innych państw członkowskich UE,
- wspieranie służb hodowlanych, a w przyszłości umożliwi etykietowanie mięsa i zwiększenie eksportu.

Oznakowania każdej sztuki owiec, kóz i świń dokonuje się poprzez założenie kolczyka na lewym uchu zwierzęcia. Na kolczyku świń znajduje się umieszczony numer identyfikacyjny stada, składający się z 14 znaków o wysokości nie mniejszej niż 5 mm. Dwa pierwsze znaki to litery PL, dziewięć następnych to cyfry oznaczające numer gospodarstwa, w którym zwierzę się urodziło, w tym ostatnia cyfra kontrolna, trzy pozostałe cyfry oznaczają numer stada, w którym zwierzę się urodziło.

Na kolczyku dla owiec i kóz umieszcza się numer identyfikacyjny zwierzęcia składający się z 14 znaków, z których dwa pierwsze to litery PL, dwa następne to cyfry oznaczające numer serii kolczyka, dziewięć kolejnych cyfr oznacza numer zwierzęcia, a ostatni znak to cyfra kontrolna.

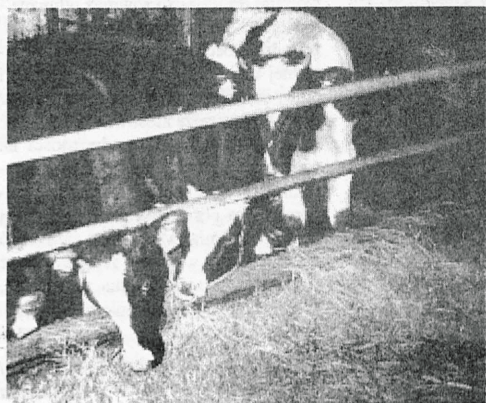
się cyfra rzymska, oznaczająca kolejny numer duplikatu, w przypadku duplikatu kolczyka dla owiec i kóz cyfra rzymska umieszczana jest nad literami PL.

Kolczyk zwierząt znakowanych jest wykonany z giętkiego tworzywa i skonstruowany w sposób nie powodujący uszkodzeń ciała zwierzęcia. Zakłada się go w sposób pozwalający na łatwe odczytanie numeru identyfikacyjnego zwierzęcia i wykluczający ponowne użycie w przypadku jego usunięcia. Kolczyk składa się z dwóch części - zakładanej z przodu i z tyłu ucha.

U świń kierowanych bezpośrednio do uboju dopuszcza się wytatuowanie numeru identyfikacyjnego stada ustalonego przez Agencję przy wydawaniu księgi rejestracji stada świń. Numer ten tatuuje się w obu małżowinach usznych - sześć cyfr w prawej, pozostałe w lewej lub na grzbiecie. Numer powinien być wytatuowany w sposób czytelny i trwały. Posiadacz świń jest zobowiązany do ich oznakowania i zgłoszenia tego faktu przed opuszczeniem przez zwierzę gospodarstwa, nie później jednak niż w terminie 21 dni od dnia urodzenia zwierzęcia. Zgłoszenia te należy dokonywać za pomocą specjalnego wniosku, który jest do pobrania w każdym Powiatowym Biurze ARiMR oraz w Urzędach Gmin, w których zatrudnieni są stażyści z tej branży. Bardzo ważne jest, aby rolnicy w zgłoszeniu oprócz adresu podawali swój numer telefonu. To ułatwi współpracę na linii rolnik agencja.

Do obowiązków posiadacza świń należy:

1. Oznakowanie świń kolczykami lub tatuażem.
2. Informowanie odpowiednich organów ARiMR we właściwym terminie o każdym zmniejszeniu

W przypadku utraty lub uszkodzenia kolczyka posiadacz zwierzęcia składa wniosek o wydanie duplikatu kolczyka. Na duplikacie kolczyka znajdują się dane, które były umieszczone na utraconym lub uszkodzonym kolczyku. W przypadku duplikatu kolczyka dla świń przed literami PL znajduje

Produkcja zwierzęca

➔ (sprzedaż, wywóz, padnięcie, ubój, eksport) lub zwiększaniu (urodzenie, import, wwóz) stanu ilościowego stada.

3. Prowadzenie w gospodarstwie Księgi Rejestracji Świń, w której będzie odnotowywał wszystkie zdarzenia dotyczące zwierząt wymienione w pkt.2.

Posiadacz zwierząt składa wniosek o wydanie księgi rejestracji w Biurze Powiatowym ARiMR, na formularzu udostępnionym przez Agencję, którego wzór jest określony w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 czerwca 2003 r. w sprawie oznakowania owiec, kóz oraz świń, paszportów koni, prowadzenia rejestrów i ksiąg rejestracji. Agencja wydaje księgę rejestracji w formie książkowej w terminie 21 dni od dnia złożenia wniosku, nadając wnioskodawcy numer gospodarstwa i numer siedziby stada, jeżeli nie zostały one wcześniej nadane.

Księgę rejestracji prowadzi się odrębnie dla danego stada poszczególnych gatunków zwierząt w formie książkowej lub przy zastosowaniu systemów informatycznych, opartych

o programy komputerowe.

Dane zwierzęcia zawarte w księdze rejestracji lub wydrukach, przechowuje się przez okres co najmniej 5 lat od dnia ubycia tego zwierzęcia ze stada.

Za wydawanie księgi rejestracji oraz dodatkowych kartek wsadowych Agencja pobiera opłaty.

Posiadacze zwierząt nabywać mogą kolczyki z numerami identyfikacyjnymi od dostawców znajdujących się na liście, składając zamówienie na kolczyki bezpośrednio u dostawcy lub za pośrednictwem kierownika biura powiatowego Agencji. W przypadku duplikatu kolczyków zamówienie składa się za pośrednictwem kierownika biura powiatowego. Agencja będzie prowadziła i udostępniała listę podmiotów, które produkują kolczyki.

Podmioty prowadzące miejsca gromadzenia zwierząt np. wystawy zwierząt, będą zobowiązane do prowadzenia ewidencji tych miejsc oraz rejestrowania danych dotyczących zwierząt.

Obowiązek prowadzenia ewidencji będą też miały firmy, zajmujące się zarobkowym przewozem zwierząt.

Konie nie podlegają oznakowaniu, ale każdy posiadacz powinien dokonać zgłoszenia najpóźniej do 31.12.2004 roku na specjalnym druku (jest w załączeniu) do Związku Hodowców Koni w Lublinie. Szczegóły na ten temat będą zamieszczone w kwietniowym numerze naszego czasopisma.

Kolczykownice i tatuownice można nabyć między innymi w:

- UNISCALE sp. z o.o. ul. Twardowskiego 9, 01-643 Warszawa tel. 0...22/ 833 77 87
- AGRON ul. Kopernika 22, 24-200 Bełżyce tel. 0...81/ 517 23 03
- CENTROWET ul. Głębocka 25, 20-612 Lublin tel. 0...81/ 532 35 27
- POLYPHARM S.A. ul. Barska 33 02-315 Warszawa tel. 0...22 /823 34 78

Szczegółowych informacji na tematy związane z identyfikacją zwierząt można uzyskać w Powiatowych Biurach AR i MR w: Białej Podl - 344-74-38 lub 344-74-39,
Radziniu Podl. -352-79-80,
Parczewie - 355-18-05 fax 355-18-05,
Łukowie -0..25/798-24-79.

Autoryzowany dealer firmy

Westfalia Landtechnik Polen Sp. z o.o.

P.P.H.U. „MLEKO-SYSTEM”

ul. Składowicza 8

21-200 Parczew

tel. (083) 355 13 09, fax. (083) 355 13 08

Oferuje

- Wyposażenie budynków inwentarskich do hodowli bydła
 - urządzenia udojowe i schładzające (nowe i używane) firmy Westfalia
 - kalenice dachowe oraz kurtyny firmy ARNTJEN
 - przegrody stanowiskowe do obór uwięziowych oraz wolnostanowiskowych
- Wozy paszowe firmy TRIOLIET
- Środki higieny doju
- Części zamienne do wszystkich typów dojarek
- Fachowe doradztwo
- Artykuły zootechniczne

WESTFALIA

**SPRZEDAŻ
RATALNA**

Antonina Stracicka

Z krajowej rezerwy, określonej przez ministra właściwego do spraw rynków rolnych, na zabezpieczenie przed ewentualnym przekroczeniem krajowej kwoty mlecznej oraz uwzględnieniem odwołań od decyzji w sprawie przyznania indywidualnej kwoty mlecznej, przeznacza się:

1. 0,5 % krajowej rezerwy hurtowej,
2. 0,5 % krajowej rezerwy bezpośredniej

Na podstawie przepisów zostanie rozdysponowane 70 % krajowej rezerwy hurtowej, zasady rozdysponowania 30 % krajowej rezerwy hurtowej, określone przez ministra właściwego do spraw rynków rolnych, zostanie określona przez Komisję Porozumiewawczą do Spraw Mleka i Przetworów Mlecznych po rozdysponowaniu 70 % krajowej rezerwy hurtowej.

Krajowa rezerwa będzie rozdysponowana przez Prezesa Agencji, pomiędzy oddziały terenowe Agencji, na podstawie miesięcznych zapotrzebowań, składanych przez dyrektorów oddziałów terenowych Agencji na limit krajowej rezerwy, wynikających z łącznej ilości wnioskowanej kwoty we wnioskach, kwalifikujących się do wydania pozytywnych decyzji w sprawie przyznania indywidualnej kwoty mlecznej z krajowej rezerwy.

Dyrektorzy oddziałów terenowych Agencji składają zapotrzebowania na limity, do chwili całkowitego rozdysponowania przez Prezesa Agencji krajowej rezerwy hurtowej i krajowej rezerwy bezpośredniej.

Rozdział krajowej rezerwy kwoty mlecznej

Szczegółowe zasady rozdysponowania krajowej rezerwy kwoty mlecznej będą rozpatrywane zgodnie z przepisami w brzmieniu nadanym uchwałą nr 1/04 z dnia 5 lutego 2004 r. Komisji Porozumiewawczej do Spraw Mleka i Przetworów Mlecznych.

O rozdysponowaniu przez Prezesa Agencji krajowej rezerwy pomiędzy oddziały terenowe Agencji oraz o przypadkach wnioskowania o przyznanie indywidualnej kwoty mlecznej z krajowej rezerwy kwoty mlecznej w ilości powyżej 1000 000 kg, Prezes Agencji każdorazowo informuje Komisję Porozumiewawczą do Spraw Mleka i Przetworów Mlecznych.

Wysokość indywidualnej kwoty mlecznej z krajowej rezerwy ustala się jako różnicę pomiędzy wielkością kwoty, określonej zgodnie z ust.1, a indywidualną kwotą mleczną, przyznaną na podstawie roku referencyjnego.

Warunkiem przydziału indywidualnej kwoty mlecznej z krajowej rezerwy jest udokumentowanie przez:

☞ dostawców hurtowych rozwijających produkcję mleka - zwiększenia sprzedaży mleka:

☞ w okresie od 1 kwietnia 2003 r. do 31 marca 2004 r. o co najmniej 10 000 kg w stosunku do roku referencyjnego, z tym, że złożona dokumentacja sprzedaży musi obejmować cały wskazany okres,

☞ po 1 kwietnia 2004 r. - o co najmniej 10 000 kg w stosunku do ilości sprzedanego mleka w okresie od dnia 1 kwietnia 2003 r. do 31 marca 2004 r., pod warunkiem, że ilość sprzedanego mleka po 1 kwietnia 2004 r. do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym złożono wniosek, nie jest niższa, niż wynika to z dotychczas

wydzanych decyzji w sprawie przyznania indywidualnej kwoty mlecznej,

☞ w okresie od 1 kwietnia 2003 r. do 31 marca 2005 r. o co najmniej 20 000 kg w stosunku do roku referencyjnego, z tym, że złożona dokumentacja sprzedaży musi obejmować okres, co najmniej od 1 kwietnia 2003 r. do 31 marca 2004 r.,

☞ dostawców bezpośrednich, którzy ubiegali się o przyznanie indywidualnej kwoty mlecznej na podstawie udokumentowanej sprzedaży mleka lub przetworów mlecznych w roku referencyjnym - sprzedaży mleka lub przetworów mlecznych przeznaczonych do bezpośredniego spożycia, wprowadzonych do obrotu w roku referencyjnym, określonej we „Wniosku o przyznanie indywidualnej kwoty mlecznej dla dostawcy bezpośredniego”,

☞ rolników, którzy rozpoczęli produkcję mleka po zakończeniu roku referencyjnego - sprzedaży mleka w okresie od 1 kwietnia 2003 r. do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym złożono wniosek, nie później niż do 31 marca 2004 r.

Dyrektor oddziału terenowego Agencji przyznaje kwotę mleczną krajowej rezerwy rozpatrując w pierwszej kolejności wnioski rolników, którzy rozpoczęli produkcję mleka po zakończeniu roku referencyjnego, a przed rozpoczęciem pierwszego roku kwotowego.

Szczegółowe zasady obowiązują do zakończenia pierwszego roku kwotowego, tj. do dnia 31.03.2005 r. ■

Ceny zbóż, żywoła wołowego oraz wieprzowego

Zboża

Ceny w zł/tona 27-02. - 05.03. 2004r.2004

Punkt skupu	PSZENICA	JĘCZMIEN	ŻYTO	PRZEN. ŻYTO	OWIES BEZŁUSKOWY	KUKURYDZA
Podlaskie Zakłady Spirytusowe „Alkwin” Sp. z o.o. Międzyrzec Podlaski ul.Lubelska 65 tel. 371-50-82			450 + VAT płatne od ręki 480 + VAT po 30 dniach			
Mieszalnia pasz "Wola Pasze" Biała Podlaska ul.Sidorska tel.342-22-01 (Płatność po 60 dniach od sprzedaży)	700 + VAT	580 + VAT		570 + VAT	700 + VAT owies zwykły- 470 + VAT	640 + VAT
PZZ „MIŁOSZ” Kijowiec gm. Zalesie tel. 375 75 57	680+ VAT płatność 14 dni		450+ VAT płatność 14 dni			
„Podlaskie Gorzelnie” Gorzelnia Witulin, 21-542 Leśna Podlaska tel. 345-18-21	450 + VAT płatność 30- 60 dni		450+ VAT płatność 30-60 dni			
PPP BACUTIL Bedno tel.352-86-01	700+ VAT	580 + VAT	440+ VAT	540 + VAT		650 + VAT
Gorzelnia w Bojanówce tel.353-00-47			430 + VAT			
KOJPASZ Dubica	650+ VAT		450+ VAT			

Żywiec wieprzowy i wołowy

Ceny w zł/kg od 01.03.- 06.03. 2004 r.

Powiat	Żywiec wieprzowy		Żywiec wołowy		
Punkt skupu	tuczniaki	maciory	buhaje	Jałówki	Krowy
Biała Podlaska					
Biała Podlaska - Zakłady Mięsne „Dolina Łąk”	3,30-3,50 + VAT	2,00-2,20 + VAT			
Małaszewicze					
„FELIX” Rossosz	3,40 + VAT		3,50 + VAT	3,10 + VAT	
Łuków					
Zakłady Mięsne Łmeat” w	3,10+ VAT				
Łukowie					
Parczew					
Parczew -ZM „ŁMEAT”	3,10+ VAT	1,70 + VAT	3,25-3,40 + VAT	3,00-3,10 + VAT	2,40+ VAT
Łuków					
ZM Łuków -Jabłoń	3,35 + VAT				
Radzyń Podlaski					
M-U ”Zemat” Z.Tróścianczyk i Sp. Wohyń	2,90 + VAT	2,00 + VAT	3,30-3,50 + VAT	3,00 + VAT	

OPONY ROLNICZE
BIEŻNIKOWANE-PEŁNA
GWARANCJA!-UPUST ZA ZDANIE
STAREJ OPONY-TRANSPORT
-SPRZEDAŻ RATALNA

✓ 6.00 - 16

✓ 14.9 - 24

✓ C 360

✓ M.F.

✓ 12.4 - 24

✓ C 330

✓ C 380

✓ ZETOR

CHEŁM
Baza

Chełm ul. Dembowskiego 1 tel. (082) 565-18-95

NOWA SZERSZA OFERTA!

SKŁED W WISZNICACH
UL. PRZEMYSŁOWA 13 (DAWNA BAZA GS)
TEL. (083) 378-15-23

POLECAMY:

- PASZE, KONCENTRATY, DODATKI PASZOWE
- PRODUKTY FIRM LNB, SANO, SCHAUMANN
- CZĘŚCI DO CIĄGNIKÓW, KOMBAJNÓW POLSKICH
- CZĘŚCI DO URZĄDZEŃ UPRAWOWYCH
- CZĘŚCI DO CIĄGNIKÓW I URZĄDZEŃ ZACHODNICH
- AKUMULATORY, OGUMIENIE, OLEJE ROZLEWNE
- ART. ZOOTECHNICZNO-WETERYNARYJNE
- WYPOSAŻENIE POMIESZCZEŃ INWENTARSKICH
- OKNA INWENTARSKIE
- ARTYKUŁY METALOWE
- KARMA DLA PSÓW I KOTÓW
- ŚRODKI HIGIENY DOJU FIRM: AVITA, HENKEL,
DE LAVAL, VITTRA
- JUŻ W SPRZEDAŻY: NAWOZY

ZAPRASZAMY TAKŻE DO NASZEJ SIEDZIBY:

► KOJPASZ sp.j. Dubica Dolna 26. tel. 378-22-52, tel/fax 378-23-00
oraz własnych punktów sprzedaży:

► Dawidy 83	tel. 356-04-07
► Łomazy ul. Lubelska 12	tel. 341-74-16
► Białka k/Radzyńia	tel. 0/501-652-980
► "U Vuzła" Opole k/Podedwórze	tel. 379-50-14
► Szymczuk Bożena Rokitno 110	tel. 345-32-37

PROMOCJE W STYCZNIU:

- Przy jednorazowym zakupie 3 worków 45 kg lub 6 worków 20 kg koncentratów naszej produkcji – długopis lub rękawiczki gratis.
- Premiksi i koncentraty firmy LNB w cenach z grudnia (do wyczerpania zapasów)

Informacje rynkowe

Notowania cen na targowiskach sporządzone przez Oddział WODR w Grabanowie (ceny w zł za jednostkę)

Lp	Wyszczególnienie	J.M	Wisznice 01.03.2004 poniedziałek	Parczew 02.03.2004 wtorek	Radzyń Podlaski 03.03.2004 środa	Biała Podlaska 04.03.2004 czwartek	Łuków 04.03.2004 czwartek	Międzyrzec Podlaski 04.03.2004 czwartek
1.	Pszenica	dt	-	-	68 - 70	65-75	68-70	68
2.	Pszczyt	dt	-	-	50-54	55	55	55
3.	Żyto	dt	-	-	47-48	50	48-50	45-46
4.	Owies	dt	-	-	43-44	50	45	45
5.	Jęczmień	dt	-	-	55-60	60	55-60	60
6.	Mieszanka żozowa	dt	-	-	48-50	55	55	50
7.	Ziemiaki	dt	-	-	-	30-33	-	-
8.	Cebula	dt	-	-	-	100-120	-	-
9.	Prosięta 10-15 kg	para	110-130	-	130 - 140	-	90-110	130
10.	Prosięta pow. 15kg	para	140 - 150	130 - 140	150 - 180	-	110-140	170
11.	Króliki	kg	-	3.70	-	-	-	-
12.	Jaja	szt.	0.32 - 0.40	0.33- 0.45	0.28 - 0.40	0.30- 0.40	0.30 - 0.40	0.30 - 0.40
13.	Jabłka	kg	0.60 - 1.20	0.80-1.50	0.70 - 1.20	1.00-1.50	0.70-1.40	1.00 - 1.50
14.	Orzech włoski	kg	3.00-4.00	-	-	-	-	3.50-4.00
15.	Orzech laskowy	kg	8.00-10.00	-	-	-	-	8.00
16.	Pestka dyni	kg	4.70-4.80	-	-	-	-	-
17.	Cebula	kg	0.80 - 1.50	0.80- 1.30	1.00 - 1.40	1.50	1.20-1.30	1.50
18.	Czosnek	kg	6.00-7.00	8.00	-	6.00	-	-
19.	Czosnek	szt.	-	0.50 - 0.60	-	-	0.60	0.50
20.	Szczypior	peczek	-	1.00	-	-	-	-
21.	Ogórek kiszony	kg	-	2.50-3.00	-	2.00	-	2.80
22.	Kapusta	szt.	1.00-2.00	0.60-1.20	1.20-2.00	-	0.80-1.50	0.50
23.	Kapusta czerwona	kg	-	-	-	-	-	1.80
24.	Kapusta pekirska	kg	1.20 - 2.00	2.50-3.00	-	2.80-3.00	-	2.50
25.	Kapusta kiszona	kg	-	2.00-2.50	-	1.50	-	1.50
26.	Pieczarki	kg	4.00-4.50	5.00	4.80-5.00	4.50	3.50-4.50	5.00-5.50
27.	Marchew	kg	0.60-0.80	0.80-1.00	0.60 - 0.80	1.00 - 1.20	0.70	1.00
28.	Miód	kg	16.00 - 19.00	-	-	18.00	-	18.00
29.	Miód	stok 3/4	-	16.00-17.00	-	-	-	-
30.	Buraki czerwone	kg	0.60-0.80	0.70-0.90	0.70 - 0.80	1.00 - 1.20	0.70	1.00
31.	Seler	kg	2.00-2.50	2.50-3.00	2.00	2.50-3.00	-	2.20
32.	Por	szt.	0.70 - 1.00	1.00	-	-	0.50-0.70	-
33.	Por	kg	-	2.00 -2.50	-	3.00	-	1.00
34.	Pietruszka	kg	2.00-2.50	2.50-3.00	1.50 - 2.00	2.50 - 3.00	-	2.20
35.	Ziemiaki	kg	-	0.50-0.60	-	0.60	-	0.50

Wisznice:	prosięta	podaż mała	popyt mały
Radzyń Podlaski:	żoz	podaż mała	popyt średni
	prosięta	podaż średnia	popyt duży
Biała Podlaska:	żoz	podaż mała	popyt mały
Międz. Podlaski:	żoz	podaż średnia	popyt średni
	prosięta	podaż średnia	popyt średni
Łuków:	żoz	podaż mała	popyt mały
	prosięta	podaż mała	popyt średni

OGŁOSZENIA

Lekarz weterynarii Radosław Czyżak
(083) 345 30 11

Zakład Lecznictwa Zwierząt

21-504 Rokitno tel. kom. 0 603 184 254

- leczenie i profilaktyka,
- wyjazdowe badanie na ciążę USG,
- posiadanie certyfikat do inseminacji klaczy,

PH „ARKADY”

Arkadiusz Miszczuk

Rusiły 49, 21-222 Podedwórze
tel. (083) 379-51-24, kom. 608 516 126

Oferuje do sprzedaży produkty firmy
EKOPLON S.A.

- **Koncentraty pełne - PROTAMIK**
- **Koncentraty 10%**
- **Mieszanki witaminowo- mineralne**
 - ⇒ FARMER
 - ⇒ EKOFOŚ
 - ⇒ SORBIX
- **Prefiksy dla trzody chlewnej przeżuwczy i drobiu:**
 - ⇒ DYNAMIX
 - ⇒ EKOMIX
 - ⇒ PREMIX 4%
- **Pasze pełnoporcjowe:**
 - ⇒ PRESTARTER
 - ⇒ STARTER
- **Nawozy dolistne-rolnicze**
 - ⇒ EKOLIST MAKRO
 - ⇒ EKOLIST MONO
 - ⇒ MIKROSOL
- **Nawozy ogrodnicze**
 - ⇒ MULTIWIT- płynne doglebowe
 - ⇒ MULTIWIT granulowane doglebowe

W sprzedaży posiadamy wyposażenie chlewni i wentylację renomowanych firm

Ceny mleka

SM Biała Podlaska na dzień 03 .03.2004r.

Jednostka tłuszczu 1,0 gr/litr
Jednostka białka 8,0 gr/litr

Dopłaty do litra mleka:

Klasa extra	15 gr/litr
Klasa I	bez dopłaty
Pozaklasowe	- 5 gr/litr
Członkowska za 1 udział	5 % ceny podstawowej
Członkowska za 2 udziały	10 % ceny podstawowej
Członkowska za 3 udziały	15 % ceny podstawowej
Restrukturyzacyjna pow 1500 - 2000 l/mc	- 2 gr/litr
pow 2000 l/mc	- 6 gr/litr
pow 3000 l/mc	- 8 gr/litr
pow 4000 l/mc	- 10 gr/litr
pow 5000 l/mc	- 12 gr/litr
pow 10000 l/mc	- 17 gr/litr

za odstawę ze zbiornika 13 gr/litr do klasy Exstra i 8 gr do I klasy

dopłata państwa - 7 gr/litr

Uwagi:

Od XI 2003 r. obowiązuje dopłata w wysokości 15 gr do litra mleka dla gospodarstw posiadających Decyzję Powiatowego Lekarza Weterynarii o spełnieniu przez hodowcę byłą mlecznego warunków sanitarno-weterynaryjnych. Do ceny wyjściowej dopłacany jest VAT w wysokości 3 %
Jeden udział wynosi - 705 zł.

REKLAMA

**Gospodarstwo
Rolno-Nasienne**

Andrzej Kiryczuk

Zaliszcz 24
21-222 Podedwórze
tel. (083) 379 51 66
kom. 0-606 496 047

Oferuje do sprzedaży wiosna 2004 roku materiał siewny kwalifikowany, zaprawiony następujących gatunków i odmian:

- ⇒ pszenica jara odm. Kosa K1
- ⇒ pszenżyto jare odm. Wanad K1
- ⇒ jęczmień jary odm. Antek K1
- ⇒ jęczmień jary odm. Stratus K1
- ⇒ groch siewny odm. Piast K1

Agromom

- ⇒ nawadnianie
- ⇒ ciągniki i kombajny NEW HOLLAND
- ⇒ maszyny rolnicze znanych firm
- ⇒ pasze, koncentraty, premiks
- ⇒ nawozy, środki ochrony roślin

Jasionka 102, 21-200 Parczew
tel. 355-05-22; kom. 0 604 296 337

Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego

Wg danych GUS z 2002 roku statystyczne gospodarstwo rolne w Polsce ma obszar 7,41 ha (dotychczas 7,20 ha). Zmieniły się średnie powierzchnie gospodarstw rolnych w poszczególnych województwach.

Od 1 marca 2004 r. przeciętna powierzchnia użytków rolnych przypadająca na 1 gospodarstwo indywidualne w województwie lubelskim wynosi 6,57 ha (dotychczas 6,30ha).

Tworzone, powiększane lub urządzane gospodarstwo rolne nie może być mniejsze od średniej w województwie, z wyjątkiem działów specjalnych produkcji rolnej, rybołówstwa i rybactwa. Dotyczy linii kredytowych: KZ, MR, OR i GR.

[AŻ]

NOWE LINIE KREDYTOWE

Od dnia 1 stycznia 2004 roku Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wprowadziła dwie nowe linie kredytowe.

Linia kredytowa o symbolu GR na zakup nieruchomości rolnych przeznaczonych na utworzenie lub urządzenie gospodarstwa rodzinnego w rozumieniu ustawy z 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego.

Kredyt z linii GR może zostać udzielony na zakup gruntów rolnych w celu:

- ▶ utworzenia nowego gospodarstwa rolnego lub powiększenia istniejącego do powierzchni użytków rolnych nie mniejszej niż średnia w województwie, która obecnie wynosi 6,57 ha i nie większej niż 300 ha.,
- ▶ zakupu nieużytków przeznaczonych na budowę obiektów gospodarki rybackiej.

O kredyt mogą ubiegać się rolnicy indywidualni posiadający pełną zdolność do czynności prawnych z wyłączeniem emerytów i rencistów. Za rolnika indywidualnego uważana jest osoba fizyczna, będąca właścicielem lub dzierżawcą nieruchomości rolnych:

- ▶ o łącznej powierzchni użytków rolnych nie przekraczającej 300 ha,
- ▶ prowadząca osobiście gospodarstwo rolne,
- ▶ posiadająca kwalifikacje rolnicze,
- ▶ zamieszkała w gminie, na obszarze której położona jest jedna z nieruchomości rolnych wchodzących w skład tego gospodarstwa.

Kwota kredytu nie może przekroczyć poziomu średnich cen rynkowych gruntów w danym województwie (wg GUS) i 90 % ceny umownej gruntów rolnych lecz nie więcej niż 4 mln zł na gospodarstwo rolne. Minimalny udział środków własnych kredytobiorcy wynosi 10 % ceny rynkowej nabywanych gruntów rolnych. Okres kredytowania może wynosić 20 lat z 2

letnią karencją w spłacie kapitału. Oprocentowanie kredytu płacone przez kredytobiorcę nie może być niższe niż 1,2 % i wynosi obecnie 1,44 % w skali roku.

Kredyty na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie nowych technologii produkcji w rolnictwie, w tym wytwarzania surowców do produkcji bioetanolu i biokomponentów, zapewniających wysoką jakość produktu lub w zakresie dostosowania produkcji zwierzęcej do wymogów sanitarnych, ochrony środowiska i utrzymania zwierząt o symbolu NT.

O kredyt mogą ubiegać się osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej podejmujące lub prowadzące działalność w zakresie rolnictwa, działów specjalnych produkcji rolnej, produkcji biogazu w gospodarstwach rolnych.

Przedsięwzięcia inwestycyjne mogą być realizowane wyłącznie w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej, własnych lub dzierżawionych w okresach wieloletnich.

Realizowane przedsięwzięcia muszą być związane z wprowadzeniem nowych technologii produkcji zwierzęcej i roślinnej zapewniających wysoką jakość produktu w porównaniu do technologii stosowanych już w gospodarstwie lub z dostosowaniem produkcji zwierzęcej do obowiązujących wymogów sanitarnych, ochrony środowiska i utrzymania zwierząt.

Warunki wymienione wyżej takie jak: wysoka jakość produktu, wymogi sanitarne, wymogi ochrony środowiska reguluje szereg ustaw podanych w linii kredytowej.

Podmioty realizujące przedsięwzięcia związane z wprowadzeniem

nowych technologii produkcji zwierzęcej i roślinnej zapewniających wysoką jakość produktu zobowiązane są po zrealizowaniu przedsięwzięcia, w ciągu 30 dni kalendarzowych od wytworzenia produktu do zwrócenia się do Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych z wnioskiem o przeprowadzenie oceny zgodnie z art. 31 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych. Wydane świadectwo kredytobiorca zobowiązany jest złożyć w banku w terminie 30 dni kalendarzowych od daty jego wydania. Podobnie podmioty realizujące przedsięwzięcia związane z dostosowaniem produkcji zwierzęcej do obowiązujących wymogów sanitarnych, ochrony środowiska i utrzymania zwierząt po zrealizowaniu przedsięwzięcia zobowiązane są w takich samych terminach - 30 dni od uzyskania produktu finalnego do posiadania zaświadczenia inspektora weterynarii oraz ochrony środowiska o dostosowaniu produkcji do w/w wymogów.

Kwota kredytu nie może przekroczyć: - 80 % nakładów inwestycyjnych na przedsięwzięcia realizowane w gospodarstwach rolnych nie więcej niż 4 mln zł, w działach specjalnych produkcji rolnej - 70 % nakładów inwestycyjnych, maksymalnie 8 mln zł.

Okres kredytowania może wynosić 15 lat z karencją w spłacie kapitału 2 lata. Oprocentowanie kredytu płacone przez kredytobiorcę nie może być niższe niż 1 % i wynosi obecnie 1,15 %. ■

Krystyna Laskowska

OGŁOSZENIA OGŁOSZENIA OGŁOSZENIA

Naprawa ciągników i maszyn rolniczych

Cezary Siwek

Sitnik 20 gm. Biata Podlaska

tel. (083) 341 09 20

kom. 0505 969 011

Naprawa ciągników i maszyn rolniczych, po uzgodnieniu również z dojazdem do gospodarstwa

Dopłaty bezpośrednie - jak z nich skorzystać?

System dopłat bezpośrednich został ustanowiony dla wyrównania dochodowości gospodarstw rolniczych w stosunku do dochodów w innych działach gospodarki. System uproszczony, który będzie wdrażany w Polsce różni się zasadniczo od obecnie funkcjonującego systemu w Unii Europejskiej. Różnice te wynikają ze sposobu wyliczania dopłat, ich wysokości, sposobu podziału pomiędzy gospodarstwami oraz ze źródeł finansowania.

Środki finansowe na dopłaty bezpośrednie pochodzą z budżetu Unii Europejskiej oraz mogą być uzupełnione z budżetu krajowego.

Kto może skorzystać z dopłat bezpośrednich?

Osoba uprawniona do uzyskania płatności obszarowej jest **producent rolny**, który posiada gospodarstwo rolne o minimalnej łącznej powierzchni użytków rolnych 1,00 ha utrzymanych w dobrej kulturze rolniczej.

Do korzystania z dopłat uprawnione są również osoby, które **władają gruntami z tytułu dzierżawy, użytkownika, użyczenia**.

Żeby jednak skorzystać z dopłat trzeba spełnić podstawowy warunek - należy o nie złożyć wniosek, a konkretnie dwa wnioski:

- wniosek o wpis do ewidencji producentów
- wniosek o przyznanie płatności obszarowych na rok 2004.

Od 9 lutego w dostępne są druki wniosków o wpis do ewidencji producentów, które należy wypełnić i złożyć osobiście lub drogą pocztową w powiatowych biurach Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Druki wniosków można uzyskać w powiatowych biurach Agencji, w Urzędach Gmin a także w biurach Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego.

Czy wszyscy rolnicy muszą taki wniosek złożyć?

Wniosek o wpis do ewidencji producentów generalnie musi złożyć każdy producent rolny (rolnik), który zamierza korzystać z dopłat obszarowych i innych form wsparcia z funduszy Unii Europejskiej. Termin składania tego wniosku nie jest określony, jednak wniosek musi być **złożony co najpóźniej na 21 dni przed złożeniem wniosku o płatność**.

Ważna uwaga! Zgodnie z ustawą z dnia 18 grudnia 2003 roku o krajowym systemie ewidencji producentów, gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, osoby, które posiadają już nadany numer gospodarstwa (dotyczy posiadaczy zarejestrowanych zwierząt w związku z masową akcją koczowania bydła) zgodnie z artykułem 19 tej ustawy **otrzymają pocztą** formularze wniosków wraz z instrukcją, zaadresowaną kopertą zwrotną z opłatą, od Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Będą zobowiązani do uzupełnienia wniosku o brakujące dane i odesłania go do biura powiatowego Agencji.

Dlatego też nie ma potrzeby składania wniosków przez te osoby we wcześniejszym terminie.

Kolejnym warunkiem otrzymania

dopłat unijnych jest posiadanie konta bankowego, którego numer należy już podać we wniosku o wpis do ewidencji producentów. Część rolników już takie konta posiada ale wielu musi dopiero teraz je założyć. Pojawia się obawa, że za utrzymanie konta trzeba będzie płacić, chociaż dopłaty dostanie się w miesiącu grudniu.

Według uzyskanych informacji utrzymanie kont rolniczych w Bankach Spółdzielczych prowadzone jest bezpłatnie.

Kolejnym krokiem będzie składanie wniosków o dopłaty obszarowe a także inne działania przewidziane w Sektorowym Programie Operacyjnym i Planie Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Termin składania wniosków o płatności obszarowe: **15 kwiecień - 15 czerwiec 2004r**

➤ złożenie wniosku po terminie powoduje **obniżenie płatności o 1%** za każdy dzień roboczy zwłoki, a po 25 dniach kalendarzowych wniosek jest odrzucany.

Więcej informacji o wnioskach obszarowych w następnym numerze. ■

*Janina Kempka
Specjalista ds. integracji*

Reklama • Reklama • Reklama

Centrala Nasienna w Parczewie

ul. Szkolna 32
tel. (083) 354 13 28,

Oferuje do sprzedaży:

- *Pasze, koncentraty i premiksy firm: Lando O Lakes, Sano, Josera, LNB, EuRolPol, SCHAUMANN, Ekoplón, Polfarm, Polsanders, Bacutil, Unipasz, Mikita*
- *Śrutę sojową i rzepakową.*
- *Sprzet i maszyny rolnicze.*
- *Nawozy płynne i krystaliczne INTERMAG*

Agnieszka
Sęczyk

Jeśli mamy 55 lat, czujemy się spełnieni w pracy na roli, albo mamy jej dość i spełniamy kilka innych warunków możemy pomyśleć o rencie strukturalnej.

Taką właśnie propozycję zawiera Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Działanie to ma zapewnić dochód rolnikom, którzy w wieku przedemerytalnym zrezygnują z prowadzenia działalności rolniczej i przełożą posiadane gospodarstwa.

Kto będzie mógł ubiegać się o rentę strukturalną?

Rolnik - osoba fizyczna, który:

☛ ukończył 55 lat, ale do ukończenia wieku emerytalnego pozostało mu nie mniej niż 6 miesięcy,

☛ prowadził działalność rolniczą na własny rachunek w gospodarstwie rolnym przez co najmniej ostatnie 10 lat przed złożeniem wniosku i w tym okresie podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu rolników przez co najmniej 5 lat,

☛ w dniu złożenia wniosku o rentę strukturalną podlega ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu rolników i nie posiada zadłużenia w opłacaniu składek na w/w ubezpieczenie

☛ przekazał posiadane gospodarstwo o powierzchni min. 1ha

☛ zaprzestał prowadzenia wszelkiej towarowej działalności rolniczej.

Uprawniony do renty strukturalnej może po przekazaniu gospodarstwa rolnego, prowadzić działalność rolniczą na pozostawionych gruntach o powierzchni nie większej niż 0,5 ha wraz z siedliskiem, ale działalność ta może służyć wyłącznie zaspokajaniu potrzeb własnych i rodziny.

Gospodarstwo rolne może być przekazane w sposób trwały lub w formie umowy dzierżawy zawartej co najmniej na 10 lat. Umowa dzierżawy

Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich

Renty Strukturalne

musi być sporządzona w formie aktu notarialnego i zarejestrowana w ewidencji gruntów i budynków.

Przekazanie gospodarstwa rolnego w sposób trwały polega na odpłatnym lub nieodpłatnym przeniesieniu własności nieruchomości w formie aktu notarialnego.

Komu można przekazać gospodarstwo?

Gospodarstwo może być przekazane innemu rolnikowi lub następcy pod warunkiem, że w wyniku tego przekazania żywotność ekonomiczna gospodarstwa ulegnie poprawie.

Uznaje się, że żywotność ekonomiczną w przypadku omawianego działania ulegnie poprawie, jeżeli:

1. Grunty wchodzące w skład przekazanego gospodarstwa zostaną przejęte na powiększenie gospodarstwa innego rolnika (lub kilku rolników), który

a) jest młodszy od przekazującego,

b) posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe do prowadzenia działalności rolniczej,

c) nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego,

d) zobowiąże się do prowadzenia działalności rolniczej na przejętych gruntach przez okres co najmniej 5 lat

albo:

2. Grunty wchodzące w skład przekazanego gospodarstwa rolnego zostaną przejęte w całości przez następcę, który spełnia następujące warunki:

a) nie ukończył 40 lat,

b) posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe do prowadzenia działalności rolniczej,

c) nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego,

d) zobowiąże się do prowadzenia działalności rolniczej na przejętych gruntach przez okres co najmniej 5 lat.

Przez następcę rozumie się osobę fizyczną, rozpoczynającą działalność rolniczą na własny rachunek po raz pierwszy z chwilą przejścia gospodarstwa rolnego od rolnika ubiegającego się o rentę strukturalną.

W przypadku przekazania gospodarstwa następcy gospodarstwo musi być przekazane w całości temu następcy w sposób trwały.

Dla uzyskania prawa do renty strukturalnej grunty wchodzące w skład gospodarstwa mogą być także przejęte:

a) nieodpłatnie na Skarb Państwa,

b) w sposób trwały na cele związane z ochroną środowiska przez osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej, zgodnie z ustawą o ochronie przyrody,

c) w sposób trwały do zalesienia przez osobę fizyczną, prawną lub jednostkę organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej, jeżeli jest to godne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

Na jakie pieniądze można liczyć?

Podstawowa wysokość renty strukturalnej ma wynosić **210%** najniższej emerytury (obecnie najniższa emerytura wynosi 552,63zł)

Podstawową wysokość renty strukturalnej zwiększa się:

☛ o dodatek na małżonka w wysokości **60%** najniższej emerytury,

Ciąg dalszy na s. 14

Aktywizacja

jeśli gospodarstwo stanowiło źródło utrzymania dla obojga małżonków, a zarazem oboje spełniają określone wyżej warunki,

• o 50% kwoty najniższej emerytury, gdy co najmniej 3 ha gospodarstwo zostanie przekazane w sposób trwały,

• po 3% za każdy pełny ha użytków rolnych powyżej 3 ha, przekazany w sposób trwały na powiększenie innego gospodarstwa, ale nie więcej niż za 20 ha powyżej 3 ha,

• po 3% za każdy pełny ha użytków rolnych powyżej 3 ha, przekazany w sposób trwały na powiększenie innego gospodarstwa rolnego, prowadzonego przez rolnika, który nie ukończył 40 lat; nie więcej jednak niż za 20 ha użytków rolnych powyżej 3 ha.

Jak wynika z powyższego zestawienia maksymalna wysokość renty strukturalnej wyniesie 440% najniższej emerytury.

Osoby pobierające rentę strukturalną zobowiązane będą do opłacania składki na fundusz emerytalno-rentowy rolników. Jeśli renta zawiera dodatek na małżonka również za niego musi być płacona składka emerytalno-rentowa.

Renta strukturalna będzie opodatkowana podatkiem dochodowym, a osoba ją pobierająca będzie podlegała obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego.

Renta strukturalna będzie wypłacana co miesiąc, nie dłużej niż przez 10 lat.

W przypadku, gdy uprawniony w trakcie pobierania renty strukturalnej nabędzie prawo do emerytury ustawowej, renta strukturalna wypłacana będzie w wysokości pomniejszonej o kwotę tej emerytury.

Wpłata renty strukturalnej ulegnie zawieszeniu w całości, jeżeli uprawniony podejmie pracę zarobkową podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego za wyjątkiem prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

W przypadku nabycia prawa do renty z ubezpieczenia społecznego lub zaopatrzenia emerytalnego w trakcie pobierania renty strukturalnej uprawnionemu wypłacane będzie jedno wybrane przez niego świadczenie.

Kiedy i gdzie można będzie składać wnioski o rentę strukturalną?

Możliwość przystąpienia do programu Rent Strukturalnych będzie miała miejsce po zatwierdzeniu PROW, a więc najwcześniej po 1 maja 2004r.

Wnioski wraz z załącznikami będą składane najprawdopodobniej w Placówkach Terenowych lub w Oddziałach Regionalnych KRUS.

Wnioski będą rozpatrywane według kolejności ich złożenia.

Przytoczone informacje pochodzą z projektu Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2004-2006 - wersja z 07. 01. 2004r, dostępnego na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi: www.minrol.gov.pl.

Lubelski Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli wraz z Lubelskim Urzędem Wojewódzkim zapraszają na VI Forum Rozwoju Przedsiębiorczości na terenach wiejskich. Impreza się odbędzie 24 marca 2004 r o godz. 10⁰⁰ w Sali Błękitnej Urzędu Wojewódzkiego.

Forum po raz szósty

W programie:

1. Zarządzanie Funduszami Europejskimi na poziomie województwa lubelskiego - Maciej Zięba, Dyrektor Zarządzania Funduszami Europejskimi.
2. Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego szansą dla rozwoju obszarów wiejskich - Jarosław Kowalczyk, Biuro Zarządzania Funduszami Europejskimi
3. Polska wieś po integracji z UE - prognoza optymistyczna? - Barbara Fedyszak-Radziejowska, Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa w Warszawie
4. Możliwości przyswojenia i adaptacji nowych technologii i innowacyjnych działań na obszarach wiejskich

- Jacek Węsierski.

5. Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego - Biuro Wdrażania Programu Urzędu Marszałkowskiego.
6. Wykorzystanie funduszy z programu SAPAR.D w woj. lubelskim - Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Oddz. w Lublinie.
7. Prezentacja przedsięwzięć gospodarczych zrealizowanych w woj. lubelskim
8. Występ kapeli ludowej - nasz wkład w dziedzictwo kulturowe Europy.
Imprezą towarzyszącą będzie Kiermasz Świąteczny Rękodzieła Ludowego i Produktu Lokalnego - początek godz. 9⁰⁰, Sala Kolumnowa Urzędu Wojewódzkiego.

OGŁOSZENIA OGŁOSZENIA OGŁOSZENIA

Pasieka Gospodarstwa Pomocniczego
LWODR Oddział w Grabanowie
21-500 Biała Podlaska
oferuje

Matki pszczele użytkowe rasy:
Kraińskiej - linie L, T, J, GR1,
Środkowoeuropejskiej - linia
Augustowska

- matka pszczele użytkowa inseminowana ze sprawdzonym czerwieniem - 50 zł,
- matka pszczele użytkowa unasieniona naturalnie na pasieczysku, czerwca - 30 zł,
- matka pszczele użytkowa nieunasieniona - 13 zł (ceny matek zawierają VAT).

Zamówienia prosimy kierować na adres firmy lub tel/fax
tel (083) 343 37 92
fax (083) 434 81 98

Fundusze strukturalne na inwestycje w zakresie agroturystyki

Wyznaczone przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa terminy składania wniosków na realizację inwestycji w zakresie agroturystyki w ramach programu SAPARD były bardzo krótkie. Nie wszyscy zainteresowani rolnicy i domownicy zdążyli zaplanować i wysłać swoje wnioski. Do tego potrzeba było też kompletu dokumentów z różnych urzędów. Ogółem z rejonu działania naszego Oddziału złożono 20 wniosków, 9 z nich to przedsięwzięcia agroturystyczne. Pozostałe dotyczyły usług dla ludności: transportowych, dla rolnictwa, naprawy pojazdów mechanicznych, stolarskich. Koszty zaplanowanych inwestycji były różne od 10 do 80 tysięcy

Dla wszystkich zainteresowanych przedstawiam zasady finansowania przedsięwzięć z zakresu agroturystyki w ramach funduszy strukturalnych. Fundusze te ujęte są w Sektorowym Programie Operacyjnym - "Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego i Rozwój Obszarów Wiejskich" i dostępne będą po przystąpieniu naszego kraju do Unii Europejskiej.

Działanie, z którego będzie można realizować przedsięwzięcia z zakresu agroturystyki nosi nazwę - „Różnicowanie działalności rolniczej i zbliżonej do rolnictwa w celu zapewnienia różnorodności działań lub alternatywnych źródeł dochodów”. Główne cele tego działania to:

- ⇒ poprawa dochodów w rolnictwie i na wsi,
- ⇒ wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich,
- ⇒ ograniczenie bezrobocia ludności wiejskiej.

Działanie sprzyjać tworzeniu alternatywnych źródeł dochodów, promować będzie pozytywny wizerunek wsi w społeczeństwie i ułatwi dostęp mieszkańców wsi do usług.

W ramach tego działania o wsparcie ubiegać się będzie można na realizację inwestycji w zakresie:

- ⇒ agroturystyki - do 5 pokoi,
- ⇒ usług związanych z turystyką i wypoczynkiem,
- ⇒ usług na rzecz rolnictwa i gospodarstwa leśnego,

- ⇒ pierwotnego przetwórstwa i przygotowania produktów rolnych do sprzedaży,
- ⇒ sprzedaży bezpośredniej produktów pochodzących z własnego gospodarstwa,
- ⇒ działalności związanej z wytwarzaniem materiałów energetycznych z biomasy,
- ⇒ rzemiosła i rękodzielnictwa,
- ⇒ drobnych usług na rzecz mieszkańców wsi.

O pomoc będą mogli ubiegać się rolnicy lub domownicy. Wybór projektów nastąpi na podstawie oceny, dotyczącej następujących kryteriów:

- ⇒ wskaźnik bezrobocia,
- ⇒ wielkość ekonomiczna gospodarstwa,
- ⇒ ilość hektarów przeliczeniowych przypadających na 1 osobę w gospodarstwie.

Przewiduje się, że pomoc w ramach tego działania jednemu beneficjentowi może wynosić maksymalnie 300 000 zł i będzie dotyczyła połowy zwrotu kosztów inwestycji w zakresie:

- ⇒ rozbudowy i adaptacji istniejących budynków mieszkalnych i gospodarczych na cele agroturystyczne oraz ich wyposażenia - do 5 pokoi gościnnych, pomieszczeń wspólnych dla turystów, łazienek i aneksów kuchennych.
- ⇒ urządzania miejsc do wypoczynku, zakup wyposażenia i sprzętu turystycznego lub rekreacyjnego dla działalności agroturystycznej, a także zwierząt służących dla celów terapeutycznych, rekreacyjnych i sportowych,
- ⇒ remontu, budowy, lub adaptacji obiektów budowlanych,
- ⇒ zakupu maszyn, urządzeń, narzędzi i wyposażenia,
- ⇒ zakupu środków transportu na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej,
- ⇒ zagospodarowania terenu na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej,
- ⇒ koszty ogólne - planowania wstępnego, w tym przygotowania dokumentacji technicznej i ekonomicznej projektu.

Aby ubiegać się o wsparcie finansowe na realizację inwestycji w ramach tego działania trzeba będzie złożyć do Regionalnej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wniosek wraz z dokumentami, między innymi:

- ⇒ kserokopia dowodu tożsamości,
- ⇒ zaświadczenie z Urzędu Gminy o dochodach lub decyzja ustalająca wysokość podatku rolnego na dany rok podatkowy,
- ⇒ wypis z rejestru przedsiębiorców (jeśli o pomoc ubiega się osoba prawna), kopia zezwolenia lub koncesji - jeśli jest to konieczne przy prowadzeniu określonej działalności objętej wnioskiem o pomoc,
- ⇒ zaświadczenie o nadaniu REGON.

Potrzebne też będą informacje dotyczące planowanego projektu, takie jak: zestawienie rzeczowo - finansowe, tabela do wycenienia żywotności ekonomicznej gospodarstwa, arkusz oceny ekonomicznej - technicznej, biznes plan, dokument potwierdzający tytuł prawny wnioskodawcy do nieruchomości.

W zależności od rodzaju projektu dołączyć też trzeba będzie: projekt budowlany (dla projektów, w których jest on konieczny), projekt zagospodarowania działki, decyzja pozwolenia na budowę lub remont, kosztorys projektu.

Po złożeniu wniosku i potrzebnych dokumentów w Oddziale Agencji zostanie on wnikliwie rozpatrzony pod względem formalnym i merytorycznym, podanie zostanie szczegółowej analizie ekonomicznej - technicznej. Przyjęcie wniosku do realizacji nastąpi z chwilą zawarcia umowy, a refundacja kosztów po realizacji i złożeniu wniosku o płatność.

Należy też zwrócić uwagę, że realizowany projekt będzie podlegał kontroli w trakcie realizacji, a także po zakończeniu przez okres 5 lat. W przypadkach niezgodności, niesłusznie otrzymanych środków finansowych beneficjent może taką pomoc utracić lub zostać zobowiązany do zwrotu niesłusznie otrzymanej pomocy.

Na podstawie projektów ze strony internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Bożena Warda

Aktywizacja

Program Odnowy Wsi - polskie doświadczenia

Program Odnowy Wsi jest nowym podejściem do rozwiązywania problemów wsi. Najważniejszą przesłanką jest mobilizacja samych mieszkańców do uczestnictwa zarówno w procesie identyfikacji problemów najbliższego otoczenia, jak również włączenie ich w proces rozwiązywania problemów. Odnowa wsi jako koncepcja ożywienia gospodarczego obszarów wiejskich z wykorzystaniem lokalnych zasobów, tradycji i tożsamości wsi pojawiła się w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych na terenie Niemiec i Dolnej Austrii.

W Polsce program ten został zapoczątkowany w roku 1997 w województwie opolskim przez Ryszarda Wilczyńskiego - ówczesnego przewodniczącego Sejmiku Samorządu Województwa Opolskiego. Inspiracją były doświadczenia partnerskiego dla Opolszczyzny Landu Nadrenia - Palatynat. Na kształt programu istotny wpływ miała współpraca z Europejską Wspólnotą Roboczą ds. Rozwoju Terenów Wiejskich i Odnowy Wsi w Wiedniu. W 1997 roku - pierwszym roku programu, w województwie opolskim przystąpiło 55 sołectw z 28 gmin. W kolejnych latach przystępowało od 15 do ok. 30 sołectw w 2003 roku w programie było 239 sołectw z 60 gmin. Oznacza to w praktyce podejmowanie inicjatyw na najniższym poziomie w prawie 90 % gmin województwa oraz w prawie 25% sołectw. Mieszkańcy określili tam swoje zasoby oraz oczekiwania dotyczące poprawy warunków życia w najbliższym otoczeniu. Przygotowali również plany krótko i długo okresowe oraz konkretne propozycje działań w postaci projektów. Realizacja tych planów jest możliwa dzięki aktywności samych mieszkańców oraz wsparciu samorządów gminnych i samorządu województwa opolskiego, który wyodrębnił specjalny fundusz małych dotacji programu Odnowy Wsi.

Drugim regionem Polski w którym uruchomiono Odnowę wsi było Pomorze. W 2001 roku w kilku sołectwach, a rok później, korzystając z pozytywnych doświadczeń pilotażu, Zarząd Województwa podjął decyzję o przyjęciu programu odnowy do kontraktu wojewódzkiego - jako kluczowego sposobu aktywizacji obszarów wiejskich.. Relatywnie duża kwota 4,5 mln zł została rozdysponowana na wsparcie projektów zgłoszonych przez 95 sołectw. Warto tu zaznaczyć, że niektóre projekty miały wymiar niespotykany dla polskich sołectw, gdyż kwota dofinansowania sięgała 60 000 zł co oznaczało w praktyce jeszcze większą kwotę zrealizowanych przedsięwzięć (niekiedy jedna złotówka projektu dokładana była do 4-5 zł innych środków)

W programie pomorskim podobnie jak w opolskim istotny jest komponent szkoleniowy. Specjalistyczne szkolenia liderów trwają tam przez pełne 6 dni i nierzadko 12 godzin dziennie. W szkoleniach zobowiązany jest uczestniczyć przedstawiciel gminy na terenie której zlokalizowane jest sołectwo oraz 2 liderów wiejskich. Dzięki takiemu połączeniu zespół nabywa kompetencje opracowania stosunkowo trudnego projektu, jaki jest wymagany w ramach komponentu inwestycyjnego Kontraktu Wojewódzkiego. Z drugiej strony przykładu się wielką wagę do kompetencji społecznych liderów, oraz umiejętności pracy na poziomie lokalnym

(opracowania lokalnych projektów i ich realizacji). W kolejnym 2003 roku zgłosiło się aż 250 sołectw, co przy o połowę niższej kwocie 2,3 mln zł spowodowało konieczność ograniczania dostępu do programu do jednego sołectwa z gminy.

W nieco innej formie realizowany jest Program Odnowy Wsi w powiecie nakielskim w województwie kujawsko-pomorskim. Korzystając z doświadczeń opolskich i pomorskich jest pierwszym w Polsce przykładem w którym rolę instytucji wdrażającej występuje Starostwo Powiatowe wspólnie z organizacją pozarządową (Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego PARTNER z Bydgoszczy). Kluczowym elementem tego podejścia jest skierowanie oferty programu do wszystkich sołectw i grup mieszkańców wsi z terenu powiatu. Istnienie na poziomie powiatu 25 osobowej Rady Programowej, która reprezentuje różne środowiska (samorządy, organizacje pozarządowe, doradztwo rolnicze, przedsiębiorców) zbliża "model nakielski do podobnych programów europejskich realizowanych np. w ramach inicjatywy LEADER. Przygotowanie społeczności lokalnych do prowadzenia odnowy wsi polega na uczestniczeniu grup liderów w kilkudniowych warsztatach oraz przeprowadzeniu w każdym sołectwie spotkań z mieszkańcami z udziałem zewnętrznych moderatorów. W każdym z 38 sołectw opracowano wieloletni program odnowy oraz przygotowano listę projektów do zrealizowania w pierwszej kolejności. Niektóre z nich mogą pozyskać dofinansowanie w ramach Funduszu Małych Dotacji - wydzielonego z budżetu starostwa. W ciągu 2 lat realizacji programu sołectwa przygotowały ponad 40 projektów, z których

Aktywizacja

Wiejskie Ośrodki Edukacji - ku Zrównoważonej Przyszłości

20 uzyskało dofinansowanie ze Starostwa. Należy zwrócić uwagę, że w tym czasie w powiecie powstało wiele nowych inicjatyw, stowarzyszeń rozwoju wsi, a najlepsze sołectwa zrealizowały od kilku do nawet kilkunastu małych projektów realizując swój wieloletni program i pozyskując środki z różnych źródeł. Cechy wspólne programu Odnowy wsi w powiecie nakielskim z podejściem typu „LEADER” dotyczą związku realizowanego przedsięwzięcia z obszarem - w tym wypadku powiatu. Dodatkowo niezwykle istotne jest zaangażowanie różnych środowisk oraz zaangażowanie społeczności lokalnych w identyfikację problemów, oddolne programowanie i proponowanie rozwiązań i przygotowywanie projektów.

Bardzo pozytywne doświadczenia odnowy wsi najpierw w województwie opolskim, następnie z zaangażowaniem dużych środków publicznych w województwie pomorskim oraz inne pozytywne doświadczenia jak np. w powiecie nakielskim, spowodowały włączenie Odnowy wsi do katalogu działań w ramach funduszy strukturalnych. W Sektorowym Programie Operacyjnym: „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich” przewidziano około 90 mln Euro na projekty realizowane w ramach działania: „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”. W ten sposób aktywizacja mieszkańców wsi na najniższym poziomie sołectwa, przejście ich odpowiedzialności za najbliższe otoczenie będzie mogło zostać wsparte drobnymi działaniami inwestycyjnymi, na które najczęściej nie starcza środków z budżetów lokalnych samorządów.

Ryszard Kamiński
Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa
Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Taki tytuł nosi nowy 3 letni projekt, którego realizację rozpoczął Lubelski Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli Oddział w Grabanowie. Projekt jest realizowany w ramach Programu SOCRAATES Grundtvig 1, finansowanego ze środków Komisji Europejskiej. W projekcie uczestniczy 9 instytucji z 6 krajów: z Polski, Słowacji, Litwy, Irlandii, Wielkiej Brytanii oraz Danii. Oddział w Grabanowie LWODR jest jedynym Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego, który bierze udział w tym projekcie, pozostali partnerzy to organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje) oraz Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego Katedra Organizacji i Ekonomiki Konsumpcji.

Celem projektu jest wypracowanie i sprawdzenie w warunkach polskich, litewskich i słowackich modelu kształcenia ludzi dorosłych, opartego na koncepcji duńskich szkół ludowych z uwzględnieniem doświadczeń brytyjskich w dziedzinie edukacji dla zrównoważonego rozwoju. Innowacyjny aspekt projektu dotyczy przede wszystkim całościowego podejścia do edukacji osób dorosłych. Główny nacisk nie jest położony na nabywanie konkretnych praktycznych umiejętności, chociaż one także są ważne, ale na całościowym rozwoju uczestnika, osobistym, społecznym, obywatelskim. Bardzo ważne jest także rozumienie złożoności i konieczności pracy na rzecz zrównoważonej przyszłości.

Metoda szkoły ludowej, opracowana i rozwijana w ciągu ostatnich 150 lat głównie w krajach skandynawskich, może być teraz sprawdzona w zupełnie nowy, odwieczny sposób na terenach gdzie istnieje autentyczny „głód” dobrych praktyk edukacyjnych dla dorosłych.

Główna koncepcja dydaktyczna Kursów Szkoły Ludowej to:

- **edukacja oparta na społeczności lokalnej** (tzn. moduł będzie dopasowany do lokalnych potrzeb i zasobów)

- **holistyczna zawartość kursu** (tzn. uwzględnienie treści ekonomicznych, społecznych i ekologicznych)
- **ujęcie czterech współistniejących bloków tematycznych** (tzn. zdrowie i ekologia, technologie informatyczne, sztuka i rzemiosło, rozwój osobisty i społeczny)
- **włączenie uczestników w tworzenie i realizację programu**
- **uczenie się poprzez praktykę** tzn. więcej praktyki niż teorii
- **wspieranie pracy zespołowej i grup samopomocowych.**

Grupa docelowa, do której przede wszystkim kierujemy nasze działania to osoby dorosłe zamieszkujące tereny wiejskie szczególnie ci, którzy są bezrobotni lub znajdują się w trudnej sytuacji ekonomicznej czy rodzinnej. W pierwszej fazie projektu będziemy bardziej skupiać się na kobietach wiejskich i ich sytuacji. Po pierwszym pilotażowym etapie okazało się, że kobiety wiejskie pierwsze reagują na zaproszenie i są bardziej otwarte na zmiany. Jednocześnie kobiety najbardziej zaangażowane są w rodzinę i dzieci, toteż ważne jest wsparcie ich w okresie dokonujących się zmian aby świadomie i kreatywnie mogły na nie reagować.

W 2004r. każdy z 5 ośrodków z 3 różnych krajów europejskich testujących Kursy Szkoły Ludowej, pracuje w czasie zajęć trwających minimum 20 dni z grupą ok. 20 osób.

Zajęcia w ramach Kursu Szkoły Ludowej, realizowanej przez Ośrodek w Grabanowie rozpoczęły się 1 marca 2004r. i będą trwały do końca miesiąca. Odbывают się one w Gminnym Ośrodku Kultury w Janowie Podlaskim. O uczestnika, programie i przebiegu kursu będziemy informować Państwa w kolejnych wydaniach „Doradztwa Rolniczego”.

Katarzyna Karmasz

Przepisy smaczne i sprawdzone

Potrawy na Wielki Post - śledzie

Mięso ryb jest źródłem wielu wartościowych składników pokarmowych, które są niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania naszego organizmu: białek, tłuszczy, witamin i składników mineralnych. Białko śledzi jest bardzo dobrze przyswajalne przez organizm. Odnacza się także wysoką jakością biologiczną, zawiera wszystkie niezbędne aminokwasy, których nie potrafimy samodzielnie wytworzyć i musimy otrzymywać je wraz z codziennym pożywieniem. Tłuszcz z ryb morskich zawiera duże ilości nienasyconych kwasów tłuszczowych, a w tłuszczu są znaczne ilości witaminy A i D. W śledziach znajdują się witaminy z grupy B, witamina PP i C. Najważniejsze składniki mineralne to: wapń, fosfor, żelazo, magnez, sod, potas, chlor, siarka, fluor, miedź. Są źródłem jodu, pierwiastka niezbędnego do prawidłowej pracy tarczycy. Ze względu na wymienione wartości odżywcze zalecane jest jeść ryba 2-3 razy w tygodniu.

Marynowane inaczej

8 płatów śledziowych. Marynata: 1/4 szklanki czerwonego octu winnego, 2 łyżki cukru, 1 łyżka utartego chrzanu, 3 łyżki przecieru lub 1 łyżka koncentratu pomidorowego, 3 łyżki oleju, 1/2 łyżeczki soli.

Wymoczone płaty pokroić na kawałki długości 4-5 cm. Wymieszać cukier i sól w 1/4 szklanki przegotowanej zimnej wody, dodać przecier, ocet i chrzan. Mieszać, wlewać po trochu olej. Ułożyć śledzie warstwami w słoiku, zalać marynatą. Wstawić do lodówki. Do jedzenia nadają się po 12 godzinach, ale najlepsze są po 2-3 dniach „dojrzwiania”. Podawać z pieczywem.

Śledź w majonezie z jabłkiem i groszkiem zielonym

60 dag solonych śledzi, 2 jabłka, 1/2 szklanki zielonego groszku, 1/2 szklanki majonezu.

Śledzie namoczyć, oczyścić, umyć, odfiletować i podzielić na dzwonka. Jabłka umyć, zetrzeć na tarce o dużych

otworach lub pokroić w drobną kostkę. Jabłka i groszek wymieszać z majonezem i zalać śledzie. Podawać jako zimna przystawka.

Śledzie w pomidorach

0,5 kg płatów śledziowych, 2 duże cebule, 0,5 szk. oleju, 2 łyżki cukru, 2 łyżki rodzynek.

Cebulę pokroić w półtalarki i zeszklić na oleju, dodać koncentrat pomidorowy, cukier, trochę wody, sól, kwasek cytrynowy do smaku, dusić 5 min. Dodać rodzynki. W salaterce układać warstwami pokrojone płaty śledziowe i koncentrat z cebulą. Wstawić do lodówki na 2 dni.

Po grecku

50 dag solonych śledzi, 3 szklanki mleka, 2 marchewki, pietruszka, 1/2 selera, duża cebula, 4-5 łyżek koncentratu pomidorowego, 2-3 łyżki oleju, 1/4 łyżeczki cukru, po 4-5 ziarenek ziela angielskiego i pieprzu, listek laurowy, po 1/4 łyżeczki suszonego tymianku i bazylii, 2 łyżeczki posiekanej pietruszki, sól.

Wymoczone śledzie odfiletować, zalać mlekiem i odstawić na 2-3 godz. Obrane warzywa drobno pokroić lub zetrzeć na tarce o dużych oczkach, podsmażyć na oleju, doprawić pieprzem, zieleń i listkiem, skropić wodą i udusić na małym ogniu. Dodać przecier pomidorowy, cukier, paprykę, bazylię, tymianek, dokładnie wymieszać, jeszcze chwilę dusić i przestudzić. Osuszone filety ułożyć na półmisku, przykryć sosem, wstawić na 2-3 godziny do lodówki. Przed podaniem posypać natką pietruszki.

Ruloniki ze śledzi

60 dag śledzi solonych, 1/2 szklanki majonezu, 3 łyżki musztardy, 2 średnie ogórki konserwowe, kilka marynowanych grzybków, sól, cukier, pieprz.

Śledzie namoczyć, oczyścić, odfiletować. Każdy filet posmarować musztardą i zwinąć w rulon. Przygotować sos: ogórki i grzybki pokroić w drobną kostkę, wymieszać z majonezem, doprawić przyprawami i zalać ruloniki.

Szwedzki tatar

2-3 śledzie solone, 1 ogórek konserwowy lub kwaszony, 1 cebula, 1 łyżka oleju, 4 żółtka surowe, 4 ugotowane białka jaj, pieprz, sól.

Wymoczone śledzie oczyścić, odfiletować i drobno posiekać. Rozłożyć śledzie na 4 talerzykach, skropić olejem i uformować wgłębienie w środku. Do każdego wgłębienia włożyć surowe żółtko jaj (wcześniej surowe jaja należy sparzyć wrzącą wodą przez 3 minuty). Wokół uformowanego tataru ułożyć pokrojoną w drobną kostkę: cebulę, ogórek, białko jaj. Osobno podać sól i pieprz.

Salatka śledziowa

3 solone śledzie 4 ziemniaki, 1/2 szklanki konserwowego groszku, 2 jaja, 2 ogórki konserwowe lub kwaszone, 2 cebule, jabłko, ząbek czosnku, 1/2 szklanki majonezu, sól, cukier.

Umyte ziemniaki ugotować w skórce, ostudzić, obrać i pokroić w kostkę. Wymoczone, odfiletowane śledzie pokroić w cienkie paseczki. Jaja ugotować na twardo i drobno posiekać. Obraną i umytą cebulę posiekać, zaś jabłko umyte i obrane ze skórki zetrzeć na tarce o dużych otworach. Ogórki także obrać ze skórki i pokroić w kostkę. Czosnek rozetrzeć z majonezem. Składniki wymieszać, dodać majonez, przyprawić solą i cukrem. Wyłożyć do salaterki i pozostawić w chłodnym miejscu na około 30 minut.

Salatka popularna

3 solone śledzie, 1/2 szklanki drobnej fasolki, 3 ziemniaki, duża cebula, 3 łyżeczki musztardy, 4 łyżki oleju, 1 łyżka soku z cytryny, 2 łyżki posiekanego szczypiorku, 1/4 łyżeczki pieprzu, cukier sól.

Musztardę, olej i sok z cytryny dokładnie wymieszać, przyprawić solą, pieprzem i cukrem. Wymoczone śledzie odfiletować, pokroić w kostkę, tak samo pokroić ugotowane w łupinach ziemniaki oraz cebulę. Połączyć z ugotowaną fasolką, polać sosem, lekko schłodzić. Przed podaniem można udekorować salatkę pasekami czerwonej papryki i listkami pietruszki.

Przepisy wybrała
Elżbieta Ocłowska

KRZYCH i ZDZICH

nowy komputer Krzycha

O szczegóły pytaj w bezpłatnej
infolinii nawozowej pod numerem:

0 800 190 909

www.zchpolice.com

CERTYFIKAT
EN ISO 9001:2000

NR CERT. 80803789

certyfiakat wydany przez
DEKRA-ITS CERTIFICATION SERVICES GmbH

**Ograniczają
skutki suszy**

OFERUJE EKOSOLE

**Płynne nawozy dolistne stosowane w rolnictwie, sadownictwie,
warzywnictwie, kwiaciarnictwie i uprawach działkowych.**

Zalety EKOSOLI:

EKOSOLE są wyjątkowo efektywne w plonotwórczym działaniu, dają średniąwyżkę plonów rzędu 18 % dzięki proporcjom mikroelementów dostosowanym optymalnie do potrzeb pokarmowych poszczególnych roślin;

EKOSOLE mają najwyższą przyswajalność przez rośliny, dzięki najnowszej technologii wytwarzania (organiczna i naturalna forma środków chelatujących);

EKOSOLE są koncentratami, ponieważ posiadają najwyższą koncentrację mikroelementów (stąd zalecane są niskie dawki na 1 ha);

EKOSOLE dzięki naturalnemu polichelatowaniu mikroelementów, wyjątkowo szybko docierają do miejsc intensywnego wzrostu rośliny;

EKOSOLE są relatywnie najtańsze - czyli koszt dolistnego dokarmiania 1 ha poszczególnych upraw jest najniższy;

EKOSOLE ograniczają skutki suszy;

Dokarmianie dolistne **EKOSOLAMI** i azotem amidowym to jedyny sposób uratowania godziwych plonów roślin uprawy polowej w okresach znaczącej suszy atmosferycznej!

**EKOSOLE można kupić w sklepach, hurtowniach
i półhurtowniach na terenie całego kraju.**

**Otróbina EKOSOLI i
urodzaj masz na polu**
Najlepszy sposób zwiększenia plonów

Fax:
(0 prefix 81) 825 24 42; 825 20 25
e-mail: ekoflora@pro.onet.pl

23-200 Kraśnik ul. Kolejowa 14
Tel. do Działu Sprzedaży:
(0 prefix 81) 825 24 42; 825 20 25; 825 20 27